Dz. U. 2026 poz. 1556

USTAWA

z dnia 22 października 2026 r.

o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami[1)]

Uznając za cel zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia umożliwiającego niezależne życie zgodnie z art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), uchwala się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

1) warunki ubiegania się o asystencję osobistą;
2) zadania asystentów osobistych;
3) zasady przyznawania prawa do asystencji osobistej i warunki jej świadczenia;
4) zadania organów władzy publicznej w zakresie asystencji osobistej;
5) zasady finansowania asystencji osobistej.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) asystencja osobista – zorganizowaną formę indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu codziennych czynności, poruszaniu się oraz uczestniczeniu w życiu społecznym lub zawodowym, umożliwiającego tej osobie niezależne życie, świadczonego zgodnie z wolą osoby z niepełnosprawnością oraz jej potrzebami;
2) asystent osobisty – osobę fizyczną świadczącą osobiście asystencję osobistą na rzecz użytkownika, wpisaną do Rejestru asystentów osobistych, zwanego dalej „Rejestrem asystentów”;
3) doradztwo wzajemne – doradztwo świadczone na rzecz użytkownika w zakresie korzystania z asystencji osobistej, oparte o własne doświadczenie doradcy wzajemnego wynikające z korzystania z asystencji osobistej lub wspierania użytkownika w korzystaniu z asystencji osobistej;
4) kontrakt – umowę trójstronną o świadczenie asystencji osobistej zawieraną między osobą uprawnioną do asystencji osobistej, realizatorem i asystentem osobistym;
5) osoba stale wspierająca – osobę, która długotrwale, systematycznie i nieodpłatnie wspiera osobę z niepełnosprawnością w codziennym funkcjonowaniu, a także rodziców zastępczych;
6) osoba z niepełnosprawnością – osobę niepełnosprawną w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 884 i 1102);

[1)] Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej**,** ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz ustawę z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

7) realizator – powiat lub gminę, z którą powiat zawarł porozumienie o realizowanie asystencji osobistej, lub podmiot wpisany do Rejestru realizatorów asystencji osobistej, zwanego dalej „Rejestrem realizatorów”;

8) superwizja asystencji osobistej – systematyczne wsparcie rozwoju zawodowego asystentów osobistych, służące utrzymaniu wysokiej jakości świadczonych usług, wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia psychologicznego i metodycznego oraz diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów pojawiających się w pracy asystentów osobistych;

9) użytkownik – osobę z niepełnosprawnością korzystającą z asystencji osobistej na zasadach określonych w ustawie;

10) Zespół – wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Art. 3. 1. Uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie prawa do asystencji osobistej są:

1) obywatele polscy;

2) cudzoziemcy:

a) obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członkowie ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2026 r. poz. 1065), posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,

c) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 137a ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 203),

d) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

e) posiadający kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy:

– uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy,

– zostali przyjęci w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz

– mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

f) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

– na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

– w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

– jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

g) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

– na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 ust. 1 lub art. 151b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

– na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub

– w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

– z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

h) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatele Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz członkowie ich rodzin, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.).

2. Prawo do asystencji osobistej przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, które w okresie korzystania z asystencji osobistej mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2026 r. poz. 795).

3. Prawo do asystencji osobistej przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, w wieku od ukończenia:

1) 18. roku życia do ukończenia 65. roku życia, posiadającym ostateczną decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b[3] ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w której poziom potrzeby wsparcia określono na poziomie co najmniej 80 punktów w skali poziomu potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ust. 3 tej ustawy,

2) 13. roku życia do ukończenia 18. roku życia, posiadającym:

a) orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniami, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, albo

b) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

– które posiadają ostateczną decyzję przyznającą prawo do asystencji osobistej.

4. Osoba, o której mowa w ust. 3 pkt 1, która nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65. roku życia, zachowuje prawo do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja przyznająca to prawo.

5. Osoba, o której mowa w ust. 3 pkt 2, która nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 18. roku życia, zachowuje prawo do korzystania z asystencji osobistej przez okres niedłuższy niż kolejne 6 miesięcy od dnia ukończenia 18. roku życia. W przypadku złożenia przez tę osobę wniosku, o którym mowa w art. 16 ust. 1, w tym okresie, osoba ta zachowuje prawo do dotychczas ustalonej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej do dnia wydania ostatecznej decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej albo decyzji odmawiającej przyznania prawa do asystencji osobistej.

Art. 4. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

2. Do rozpoznawania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2026 r. poz. 143 i 846) jest właściwy wojewódzki sąd administracyjny, na którego obszarze właściwości ma miejsce zamieszkania osoba ubiegająca się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, osoba uprawniona do asystencji osobistej lub użytkownik.

3. W przypadku osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej sądem właściwym do rozpoznawania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi jest sąd miejsca zamieszkania opiekuna prawnego.

Rozdział 2

Przetwarzanie danych osobowych w zakresie asystencji osobistej

Art. 5. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, wojewoda, realizator i Zespół, realizujący zadania w zakresie asystencji osobistej przetwarzają dane osobowe dotyczące:

1) osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej,

2) osoby uprawnionej do asystencji osobistej,

3) użytkownika,

4) osoby, o której mowa w art. 16 ust. 3,

5) osoby ubiegającej się o wpis do Rejestru asystentów,

6) asystenta osobistego,

7) koordynatora asystencji osobistej,

8) superwizora asystencji osobistej,

9) doradcy wzajemnego,

10) osoby prowadzącej szkolenie z zakresu pierwszej pomocy, szkolenie uzupełniające oraz instruktaż specjalistyczny,

11) członka Zespołu

– w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z ustawy.

2. Dane osobowe osób, o których mowa w ust. 1, mogą być przetwarzane wyłącznie przez osoby posiadające upoważnienie wydane w tym celu przez administratora danych. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych są obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji, które pozyskały w związku z ich przetwarzaniem.

Art. 6. 1. Działania służące przyznawaniu prawa do asystencji osobistej oraz jej realizacji odbywają się drogą elektroniczną w:

1) systemie teleinformatycznym do przyznawania prawa do asystencji osobistej;

2) systemie teleinformatycznym do obsługi realizacji prawa do asystencji osobistej.

2. Decyzje, zawiadomienia, wezwania, informacje i inne pisma w sprawie asystencji osobistej są doręczane osobie ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, osobie uprawnionej do asystencji osobistej, użytkownikowi, kandydatowi na asystenta osobistego, asystentowi osobistemu, realizatorowi, koordynatorowi asystencji osobistej oraz osobom, o których mowa w art. 16 ust. 3, w postaci elektronicznej na profilu informacyjnym utworzonym we właściwym systemie teleinformatycznym, o którym mowa w ust. 1.

3. Powiadomienie o zamieszczeniu na profilu informacyjnym, o którym mowa w ust. 2, decyzji, zawiadomienia, wezwania, informacji lub innego pisma w sprawie asystencji osobistej może być przekazywane na wskazany przez osobę ubiegającą się o przyznanie prawa do asystencji osobistej adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.

4. Decyzje, zawiadomienia, wezwania, informacje i inne pisma doręczane za pośrednictwem profilu informacyjnego, o którym mowa w ust. 2, uznaje się za doręczone:

1) w dniu ich odbioru na profilu informacyjnym;

2) po upływie 14 dni od dnia ich umieszczenia na profilu informacyjnym – w przypadku ich nieodebrania.

5. Decyzje, zawiadomienia, wezwania, informacje i inne pisma, o których mowa w ust. 2, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym, kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną albo zamieszcza się w nich imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby upoważnionej do ich wydania.

6. Pisma kierowane przez osobę ubiegającą się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, osobę uprawnioną do asystencji osobistej, użytkownika, kandydata na asystenta osobistego, asystenta osobistego, realizatora, koordynatora asystencji osobistej oraz osoby, o których mowa w art. 16 ust. 3, doręczane w postaci elektronicznej na profilu informacyjnym, o którym mowa w ust. 2, opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

Art. 7. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych tworzy, rozbudowuje, dostosowuje i utrzymuje system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, oraz zapewnia funkcjonowanie tego systemu.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nieodpłatnie udostępnia system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2:

1) ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego;

2) Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych;

3) wojewodom;

4) powiatom;

5) realizatorom innym niż powiaty;

6) koordynatorom asystencji osobistej;

7) osobom uprawnionym do asystencji osobistej;

8) osobom, o których mowa w art. 16 ust. 3, działającym za zgodą osób, o których mowa w pkt 7 i 9;

9) użytkownikom;

10) kandydatom na asystentów osobistych;

11) asystentom osobistym;

12) kierującym placówkami, o których mowa w art. 52 ust. 1;

13) Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;

14) podmiotom, o których mowa w art. 103 ust. 5.

3. W systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, prowadzi się Rejestr realizatorów i Rejestr asystentów.

4. Rejestr realizatorów i Rejestr asystentów prowadzą wojewodowie, każdy w zakresie właściwości terytorialnej swojego województwa.

5. Wojewodowie są administratorami danych osobowych przetwarzanych w Rejestrze realizatorów i Rejestrze asystentów.

6. Dane osobowe są przetwarzane w celu prowadzenia Rejestru realizatorów i Rejestru asystentów w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych ze świadczeniem asystencji osobistej.

7. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, podmioty i osoby, o których mowa w ust. 2, przetwarzają dane osobowe zawarte w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z realizacją prawa do asystencji osobistej.

Art. 8. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego tworzy, rozbudowuje, dostosowuje, utrzymuje oraz zapewnia funkcjonowanie i nieodpłatnie udostępnia wojewodom system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przetwarza dane osobowe zawarte w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, w zakresie niezbędnym do przyznawania prawa do asystencji osobistej.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych są administratorami w rozumieniu art. 26 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.) danych zgromadzonych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, przez Zespoły.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i Zakład Ubezpieczeń Społecznych przechowują dane w systemach teleinformatycznych, o których mowa w art. 6 ust. 1, przez okres:

1) 10 lat od dnia zaprzestania realizacji asystencji osobistej w stosunku do danej osoby;

2) obowiązywania decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej;

3) roku od dnia, w którym decyzja odmawiająca przyznania prawa do asystencji osobistej stała się ostateczna.

5. Dane, o których mowa w ust. 4, są usuwane niezwłocznie po upływie okresów przechowywania.

Rozdział 3

Przyznawanie prawa do asystencji osobistej

Art. 9. 1. Prawo do asystencji osobistej jest przyznawane w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Zespół na podstawie ustalenia przez 2 członków Zespołu, zwanych dalej „Składem”, potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej.

2. Skład dokonuje ustalenia, o którym mowa w ust. 1, na podstawie:

1) formularza samooceny,

2) wywiadu bezpośredniego z osobą z niepełnosprawnością oraz obserwacji jej funkcjonowania podczas wywiadu lub – jeżeli jest to konieczne dla właściwego rozpoznania potrzeb osoby z niepełnosprawnością – wywiadu bezpośredniego z osobą stale wspierającą,

3) wyniku oceny poziomu potrzeby wsparcia, ze wskazaniem zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz rodzajem wymaganego wsparcia, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

4) formularza oceny potrzeb osoby z niepełnosprawnością uwzględniającego potrzeby w zakresie asystencji osobistej

– zgodnie z kryteriami określonymi w przepisach wydanych na podstawie ust. 7.

3. Przy dokonywaniu ustalenia, o którym mowa w ust. 1, Skład ocenia:

1) potrzeby osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej;

2) warunki mieszkaniowe, uwarunkowania społeczne i bariery środowiskowe, w tym transportowe, osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej;

3) ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej;

4) potrzeby w zakresie komunikacji osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej z asystentem osobistym.

4. Z ustalenia, o którym mowa w ust. 1, Skład sporządza protokół, który zawiera:

1) opis przeprowadzonej oceny potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej;

2) ustalenie potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej oraz proponowanego zakresu asystencji osobistej;

3) uzasadnienie dokonanego ustalenia.

5. Decyzja, o której mowa w ust. 1, jest podpisywana przez Skład oraz przewodniczącego Zespołu.

6. W sprawach dotyczących przyznawania prawa do asystencji osobistej decyzje o umorzeniu postępowania, postanowienia oraz zawiadomienia związane z prowadzonymi postępowaniami wydaje Zespół w składzie przewodniczący Zespołu i członek Zespołu. Przepis stosuje się również do spraw z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria ustalania potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej oraz jej zakresu, mając na względzie konieczność zapewnienia jednolitości postępowania w sprawach przyznawania prawa do asystencji osobistej, obiektywnej oceny potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie tego prawa oraz adekwatności zakresu asystencji osobistej do ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu tej osoby, jej potrzeb związanych z wykonywaniem czynności życia codziennego oraz warunków mieszkaniowych, społecznych i komunikacyjnych.

Art. 10. 1. Formularz samooceny wypełnia osoba ubiegająca się o przyznanie prawa do asystencji osobistej lub osoba, o której mowa w art. 16 ust. 3, działająca za zgodą osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

2. Formularz samooceny zawiera:

1) informacje dotyczące samooceny dokonanej przez osobę ubiegającą się o przyznanie prawa do asystencji osobistej w zakresie:

   a) zdolności do wykonywania czynności w obszarach określonych w art. 48 ust. 1,

   b) czasu wykonywania czynności, o których mowa w lit. a, samodzielnie oraz przy wsparciu innej osoby,

   c) potrzeby i zakresu wsparcia asystenta osobistego,

   d) trudności w codziennym funkcjonowaniu uzasadniających potrzebę przyznania prawa do asystencji osobistej i zakres tej potrzeby,

   e) proponowanej liczby godzin asystencji osobistej,

   f) form wsparcia, z których ta osoba korzystała lub korzysta,

   g) potrzeb dotyczących dostępności komunikacyjnej;

2) oświadczenie, że informacje zawarte w formularzu samooceny są zgodne z prawdą;

3) dane osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej obejmujące:

   a) imię i nazwisko,

b) obywatelstwo,

c) adres miejsca zamieszkania,

d) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza samooceny, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością, zapewnienia dostępności informacyjnej i komunikacyjnej oraz cyfrowej formularza, w szczególności przez zastosowanie zasad łatwego czytania i rozumienia, odpowiedniego doboru słów, budowy zdań i elementów graficznych.

Art. 11. 1. Formularz oceny potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej wypełnia Skład w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1.

2. Formularz oceny potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej zawiera:

1) informacje o osobie ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej w zakresie:

a) zdolności do wykonywania czynności w obszarach określonych w art. 48 ust. 1,

b) czasu wykonywania czynności, o których mowa w lit. a, samodzielnie oraz przy wsparciu innej osoby,

c) potrzeby wsparcia asystenta osobistego i jej zakresu,

d) oceny funkcjonowania w czynnościach życia codziennego,

e) dodatkowych informacji istotnych dla oceny potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej, jej zakresu, poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej i liczby godzin;

2) dane dotyczące osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej obejmujące:

a) imię i nazwisko,

b) obywatelstwo,

c) adres miejsca zamieszkania,

d) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,

e) numer telefonu, adres korespondencyjny oraz adres poczty elektronicznej.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oceny potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością oraz zapewnienia jej odpowiedniego zakresu wsparcia.

Art. 12. 1. W celu ustalenia potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej i jej zakresu przewodniczący Zespołu wyznacza członków Składu.

2. Członek Składu składa przewodniczącemu Zespołu oświadczenie o braku konfliktu interesów między nim a osobą ubiegającą się o przyznanie prawa do asystencji osobistej albo osobą, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającą za zgodą osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

3. Oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

4. W przypadku gdy zachodzi konflikt interesów przewodniczący Zespołu wyznacza nowego członka Składu.

Art. 13. Członkowie Składu, w związku z pełnieniem obowiązków, korzystają z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2026 r. poz. 1342 i 1466).

Art. 14. 1. Do Składu, w miarę możliwości, wyznacza się przynajmniej jedną osobę z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

2. W przypadku gdy ze względu na rodzaj niepełnosprawności nie jest możliwe wyznaczenie do Składu osoby, o której mowa w ust. 1, do Składu może zostać wyznaczona osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

Art. 15. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) rodzaj i zakres wymaganych kwalifikacji członków Składu,

2) program szkoleń dla kandydatów na członków Składu,

3) zakres wiedzy objęty egzaminem kwalifikacyjnym na członka Składu

– mając na względzie konieczność zapewnienia właściwego poziomu kształcenia, w tym odpowiedniego poziomu wiedzy specjalistycznej, jak również konieczność zapewnienia jednolitości, rzetelności, efektywności oraz bezstronności przyznawania prawa do asystencji osobistej oraz podmiotowego traktowania osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

Art. 16. 1. Decyzję przyznającą prawo do asystencji osobistej wydaje Zespół na wniosek.

2. Wniosek składa:

1) osoba z niepełnosprawnością;

2) przedstawiciel ustawowy osoby z niepełnosprawnością;

3) opiekun prawny osoby z niepełnosprawnością – w przypadku osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej.

3. Za zgodą osoby z niepełnosprawnością wniosek może złożyć także:

1) kurator osoby ubezwłasnowolnionej częściowo;

2) osoba pełniąca funkcję rodziny zastępczej wobec tej osoby;

3) prowadzący rodzinny dom dziecka, w którym osoba ta przebywa;

4) dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której osoba ta przebywa;

5) osoba stale wspierająca.

4. Do wniosku dołącza się oświadczenie osoby, o której mowa w ust. 3 pkt 1–5, o uzyskaniu zgody, o której mowa w ust. 3.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 4, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

6. Ilekroć w ustawie jest mowa o osobie uprawnionej do asystencji osobistej lub użytkowniku, należy przez to rozumieć także osoby, o których mowa w ust. 2.

Art. 17. Wniosek, o którym mowa w art. 16 ust. 1, składa się do Zespołu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

Art. 18. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zapewnia osobie z niepełnosprawnością w oddziałach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie, uzupełnienie lub poprawienie wniosku, o którym mowa w art. 16 ust. 1, lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz zapewnia pomoc w dokonaniu tych czynności drogą elektroniczną w sposób, o którym mowa w art. 19 ust. 5 pkt 1.

2. Na pisemny albo ustny wniosek osoby z niepełnosprawnością lub osoby, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającej za zgodą osoby z niepełnosprawnością, uzasadniony wykluczeniem cyfrowym lub wykluczeniem komunikacyjnym lub innymi przyczynami, powiat zapewnia dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie, uzupełnienie lub poprawienie wniosku, o którym mowa w art. 16 ust. 1, lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz zapewnia pomoc w dokonaniu tych czynności drogą elektroniczną w sposób, o którym mowa w art. 19 ust. 5.

3. Dostęp do środków technicznych oraz pomoc, o których mowa w ust. 2, zapewniane są w siedzibie powiatu albo w innym miejscu wyznaczonym przez powiat, albo w miejscu zamieszkania, albo w miejscu pobytu osoby z niepełnosprawnością, zgodnie z wnioskiem tej osoby lub osoby, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającej za zgodą osoby z niepełnosprawnością – niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 19. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 16 ust. 1, zawiera dane dotyczące osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej obejmujące:

1) imię i nazwisko;

2) adres miejsca zamieszkania;

3) obywatelstwo;

4) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

5) numer telefonu, adres korespondencyjny oraz adres poczty elektronicznej.

2. W przypadku gdy wniosek, o którym mowa w art. 16 ust. 1, składa osoba, o której mowa w art. 16 ust. 2, albo osoba, o której mowa w art. 16 ust. 3, działająca za zgodą osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, wniosek dodatkowo obejmuje następujące dane tej osoby:

1) imię i nazwisko;

2) wskazanie, na jakiej podstawie prawnej osoba ta jest uprawniona do złożenia wniosku;

3) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

4) numer telefonu, adres korespondencyjny oraz adres poczty elektronicznej.

3. Wniosek, o którym mowa w art. 16 ust. 1, zawiera także wskazanie miejsca ustalania potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej zgodnie z art. 20.

4. Do wniosku, o którym mowa w art. 16 ust. 1, dołącza się:

1) dokument uprawniający do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku cudzoziemca, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2;

2) formularz samooceny, o którym mowa w art. 10 ust. 1.

5. Wniosek, o którym mowa w art. 16 ust. 1, składany jest w postaci elektronicznej:

1) za pomocą profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, po opatrzeniu wniosku kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych bezpłatnie w tym systemie teleinformatycznym albo

2) za pośrednictwem systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, po uwierzytelnieniu wnioskodawcy przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725 oraz z 2026 r. poz. 252), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii uwierzytelniania, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

6. Informację o ustaleniu potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej i jej zakresu Skład zamieszcza w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1.

7. Zespół uzyskuje lub weryfikuje drogą elektroniczną, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego albo drogą pisemną:

1) dane, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, oraz informację o dacie zgonu z rejestru PESEL;

2) informacje z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o:

   a) legitymowaniu się orzeczeniem wydanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, obejmujące następujące dane:

      – datę i rodzaj wydanego orzeczenia,

– wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

– datę powstania niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności,

– datę złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności,

– okres, na jaki zostało wydane orzeczenie,

b) posiadaniu decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia obejmujące dane o:

– dacie złożenia wniosku o wydanie decyzji,

– dacie wydania decyzji,

– dacie, w której decyzja stała się ostateczna,

– dacie uprawomocnienia się decyzji,

– okresie, na jaki decyzja została wydana,

– wartościach punktowych określających poziom potrzeby wsparcia, o których mowa w art. 4b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz wartościach punktowych ustalonych dla każdej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania, składających się na wartość punktową określającą poziom wsparcia,

– ustaleniu potrzeby wsparcia, w tym informacji zawartych w formularzu w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, o którym mowa w art. 4c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz informacji wskazanych w kwestionariuszu, o którym mowa w art. 6b[4] ust. 3 tej ustawy, oraz danych dotyczących poziomu potrzeby wsparcia, o którym mowa w art. 4b ust. 3 tej ustawy.

8. W przypadku braku możliwości samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną przez Zespół danych i informacji, o których mowa w ust. 7, z przyczyn nieleżących po stronie tego Zespołu, wzywa on wnioskodawcę do okazania dokumentów potwierdzających te dane i informacje.

9. Osoba ubiegająca się o przyznanie prawa do asystencji osobistej, osoba uprawniona do asystencji osobistej lub osoba, o której mowa w art. 16 ust. 3, działająca za zgodą osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej albo użytkownik, zgłasza informacje o zmianie danych zapisanych w profilu informacyjnym utworzonym w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, na formularzu zmiany danych, niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia ich wystąpienia.

10. Użytkownik może zamieścić w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, informacje o potrzebach dotyczących wsparcia ze strony asystentów osobistych lub realizacji asystencji osobistej.

11. Administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z ustalaniem potrzeby asystencji osobistej i zakresu tej potrzeby dokonywanym przez Skład jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie prawa do asystencji osobistej.

Art. 20. Ustalenia potrzeby przyznania prawa do asystencji osobistej i jej zakresu dokonuje się za zgodą osoby z niepełnosprawnością albo osoby składającej wniosek, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającej za zgodą osoby z niepełnosprawnością – w miejscu jej zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo w siedzibie Zespołu, albo w miejscu przez niego wyznaczonym.

Art. 21. 1. Asystencję osobistą przyznaje się miesięcznie w wymiarze:

1) od 20 do 240 godzin – w przypadku osób, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1;

2) od 20 do 80 godzin – w przypadku osób, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2.

2. Godziny asystencji osobistej niewykorzystane w danym miesiącu mogą zostać wykorzystane w kolejnych miesiącach danego roku kalendarzowego, w terminie do dnia 31 grudnia tego roku.

3. Suma niewykorzystanych godzin asystencji osobistej, które mogą być wykorzystywane w kolejnych miesiącach, nie może każdorazowo przekroczyć dwukrotności przyznanej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej.

Art. 22. 1. Decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej jest wydawana na okres niekrótszy niż rok i niedłuższy niż 5 lat.

2. Decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej określa:

1) miesięczny wymiar godzinowy asystencji osobistej;

2) obszary czynności, o których mowa w art. 48 ust. 1, oraz czynności, które będą wykonywane w ramach asystencji osobistej;

3) poziom stawki godzinowej asystencji osobistej;

4) okres przysługiwania prawa do asystencji osobistej;

5) czy asystent osobisty jest obowiązany odbyć szkolenie z zakresu pierwszej pomocy;

6) czy asystent osobisty ma prawo skorzystać ze szkolenia uzupełniającego, a jeżeli tak – zakres tego szkolenia z uwagi na potrzeby osoby uprawnionej do asystencji osobistej;

7) potrzeby osoby uprawnionej do asystencji osobistej mające znaczenie dla doboru asystenta osobistego lub sposobu realizacji asystencji osobistej, w tym potrzeby dotyczące niezbędnych uprawnień lub umiejętności asystenta osobistego.

3. Poziom stawki godzinowej asystencji osobistej ustala się z uwzględnieniem:

1) rodzaju wykonywanych czynności, o których mowa w art. 48 ust. 3;

2) wykluczenia komunikacyjnego osoby uprawnionej do asystencji osobistej wpływającego na trudność świadczenia asystencji osobistej;

3) indywidualnych potrzeb osoby uprawnionej do asystencji osobistej.

4. Ustala się następujące poziomy stawek godzinowych asystencji osobistej:

1) poziom bazowy;

2) pierwszy poziom;

3) drugi poziom;

4) trzeci poziom.

5. Ustala się następujące stawki godzinowe asystencji osobistej:

1) dla poziomu bazowego – 49 zł brutto;

2) dla pierwszego poziomu – 51 zł brutto;

3) dla drugiego poziomu – 53 zł brutto;

4) dla trzeciego poziomu – 55 zł brutto.

6. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, waloryzować wysokość stawek godzinowych asystencji osobistej, o których mowa w ust. 5, biorąc pod uwagę zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę i minimalnej stawki godzinowej, ustalonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), oraz poziom przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej.

7. Decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej oraz decyzja odmawiająca przyznania prawa do asystencji osobistej zawierają uzasadnienie.

8. Przewodniczący Zespołu udostępnia decyzję przyznającą prawo do asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

9. Osobie uprawnionej do asystencji osobistej, która nie posiada konta w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, konto zakłada Zakład Ubezpieczeń Społecznych, z dniem udostępnienia przez Zespół decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej.

Art. 23. 1. Osoba z niepełnosprawnością, której w drodze decyzji przyznano prawo do asystencji osobistej albo odmówiono przyznania tego prawa, może wystąpić do Zespołu, który wydał decyzję, z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

2. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy może być złożony przez osobę z niepełnosprawnością albo osobę, o której mowa w art. 16 ust. 3, za zgodą osoby z niepełnosprawnością.

3. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zawiera:

1) dane, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5;

2) wskazanie decyzji, której dotyczy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy;

3) treść żądania z uzasadnieniem.

4. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy składa się w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej albo odmawiającej przyznania tego prawa.

5. Rozpatrzenie przez Zespół wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wymaga ponownego ustalenia przez Skład potrzeby asystencji osobistej i zakresu tej potrzeby. W tym celu przewodniczący Zespołu wyznacza inny Skład niż Skład, który dokonał ustaleń, na których podstawie Zespół wydał decyzję.

Art. 24. 1. W przypadku zmiany potrzeb w zakresie asystencji osobistej osoby uprawnionej do asystencji osobistej, osoba w stosunku do której została wydana decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej albo osoba, o której mowa w art. 16 ust. 3, działająca za zgodą osoby uprawnionej do asystencji osobistej, może w każdym czasie wystąpić z wnioskiem o wydanie nowej decyzji.

2. Wydanie nowej decyzji, o której mowa w ust. 1, powoduje uchylenie z dniem, w którym stała się ostateczna, decyzji dotychczasowej.

Art. 25. 1. Wniosek o wydanie kolejnej decyzji może być złożony niewcześniej niż na 6 miesięcy przed upływem okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja.

2. W przypadku wydania kolejnej decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej przed upływem okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja, uprawnienia w ramach asystencji osobistej przysługują od dnia następującego po dniu upływu terminu ważności dotychczasowej decyzji.

Art. 26. Osoba uprawniona do asystencji osobistej może odbyć szkolenie obejmujące podstawowe zasady korzystania z asystencji osobistej, w szczególności prawa i obowiązki wynikające z ustawy i kontraktu oraz zasady współpracy z asystentem osobistym, koordynatorem asystencji osobistej i realizatorem.

Rozdział 4
Asystent osobisty

Art. 27. Asystentem osobistym może być osoba, która:

1) jest pełnoletnia,

2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe,

3) nie ma orzeczonego prawomocnie zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi lub zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakazu kontaktowania się z określonymi osobami lub zakazu opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu,

4) nie została pozbawiona władzy rodzicielskiej,

5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym,

6) posiada:

   a) kwalifikacje zawodowe: asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekuna osoby starszej, opiekuna medycznego, pedagoga, psychologa, terapeuty zajęciowego, pracownika socjalnego, pielęgniarki, położnej, ratownika medycznego, fizjoterapeuty lub

   b) udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobie z niepełnosprawnością, w wymiarze co najmniej 120 godzin w ciągu ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis do Rejestru asystentów, realizowanego w ramach umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej lub umowy o wolontariat, lub

   c) doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobie z niepełnosprawnością, w wymiarze co najmniej 120 godzin w ciągu ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis do Rejestru asystentów, potwierdzone zaświadczeniem wystawionym przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej w rozumieniu art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, 974 i 986), lub

   d) doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobie z niepełnosprawnością będącej członkiem rodziny w rozumieniu art. 6 pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w wymiarze co najmniej 120 godzin w ciągu ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis do Rejestru asystentów, potwierdzone zaświadczeniem lub innym dokumentem wystawionym przez podmiot, który w związku z wykonywaniem swoich zadań lub prowadzeniem dokumentacji dotyczącej osoby wspieranej posiada wiedzę o udzielaniu tego wsparcia, w szczególności przez jednostkę organizacyjną pomocy społecznej w rozumieniu art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej, podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 156 i 972), lub organizację pozarządową

– po uzyskaniu wpisu do Rejestru asystentów.

Art. 28. 1. Asystent osobisty przed rozpoczęciem świadczenia asystencji osobistej jest obowiązany odbyć:

1) szkolenie:
   a) ogólne,
   b) z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,
   c) z zakresu pierwszej pomocy – jeżeli w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej określono obowiązek odbycia tego szkolenia oraz
2) instruktaż zindywidualizowany.

2. Jeżeli kontrakt obejmuje wykonywanie czynności, o których mowa w art. 48 ust. 3, asystent osobisty jest obowiązany odbyć instruktaż specjalistyczny w zakresie czynności określonych w tym kontrakcie.

3. Szkolenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a i b, asystent osobisty odbywa przed rozpoczęciem świadczenia asystencji osobistej po raz pierwszy.

4. Obowiązek odbycia szkolenia z zakresu pierwszej pomocy nie dotyczy asystenta osobistego posiadającego prawo wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki, ratownika medycznego, opiekuna medycznego lub fizjoterapeuty.

5. Obowiązek odbycia instruktażu specjalistycznego nie dotyczy asystenta osobistego posiadającego prawo wykonywania zawodu lekarza, pielęgniarki lub ratownika medycznego.

6. Szkolenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, oraz instruktaże, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2, odbywają się w formie stacjonarnej.

Art. 29. Szkolenie z zakresu pierwszej pomocy jest ważne przez okres 3 lat od dnia jego ukończenia. Asystent osobisty jest obowiązany do ponownego odbycia tego szkolenia przed upływem tego terminu.

Art. 30. Szkolenia z zakresu pierwszej pomocy są prowadzone przez:

1) lekarzy systemu w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2026 r. poz. 141);
2) pielęgniarki systemu w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym;
3) ratowników medycznych, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1422);
4) nauczycieli posiadających odpowiednie przygotowanie, o których mowa w art. 8 ust. 4 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

Art. 31. 1. Instruktaż zindywidualizowany jest przeprowadzany przez użytkownika lub osobę stale wspierającą, osobę pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec użytkownika, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, w którym użytkownik przebywa, albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której użytkownik przebywa, w zakresie obszarów, o których mowa w art. 48 ust. 1.

2. Przy każdej zmianie potrzeb użytkownika instruktaż zindywidualizowany jest aktualizowany.

3. Informacja o odbyciu instruktażu zindywidualizowanego jest wprowadzana przez asystenta osobistego do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni od dnia jego zakończenia.

Art. 32. Instruktaż specjalistyczny zachowuje ważność w zakresie czynności objętych tym instruktażem:

1) przez okres 3 lat od dnia jego ukończenia;
2) przez okres obowiązywania kontraktu i przez okres 3 lat od dnia jego zakończenia – jeżeli asystent osobisty wykonuje te czynności w trakcie świadczenia asystencji osobistej na podstawie kontraktu obejmującego wykonywanie tych czynności.

Art. 33. 1. Instruktaż specjalistyczny jest przeprowadzany przez lekarza, pielęgniarkę lub ratownika medycznego, mających prawo wykonywania zawodu. Do czasu odbycia instruktażu specjalistycznego asystent osobisty nie może wykonywać czynności, o których mowa w art. 48 ust. 3.

2. W przypadku zmiany kontraktu polegającej na rozszerzeniu zakresu czynności, o których mowa w art. 48 ust. 3, asystent osobisty jest obowiązany przed rozpoczęciem wykonywania nowych czynności odbyć instruktaż specjalistyczny w zakresie tych czynności.

Art. 34. 1. Asystent osobisty jest uprawniony do szkoleń uzupełniających, jeżeli wynika to z decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej użytkownikowi, na rzecz którego ma on świadczyć asystencję osobistą.

2. Szkolenia uzupełniające służą podnoszeniu wiedzy i umiejętności w zakresie sposobu świadczenia asystencji osobistej oraz wykonywania czynności określonych w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej użytkownikowi, na rzecz którego asystencja osobista ma być świadczona, innych niż określone w art. 48 ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, program i zakres godzinowy szkoleń uzupełniających dla asystentów osobistych, sposób dokumentowania ukończenia tych szkoleń oraz minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia, mając na względzie potrzebę zapewnienia jednolitego poziomu przygotowania asystentów osobistych do świadczenia asystencji osobistej oraz zapewnienia prawidłowości wykonywania czynności w ramach asystencji osobistej.

Art. 35. 1. Kandydat na asystenta osobistego składa wniosek o wpis do Rejestru asystentów za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

2. Wniosek o wpis do Rejestru asystentów zawiera:

1) imię i nazwisko;

2) datę urodzenia;

3) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

4) nazwisko rodowe;

5) imiona rodziców;

6) adres miejsca zamieszkania, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – adres miejsca pobytu;

7) numer telefonu, adres korespondencyjny oraz adres poczty elektronicznej;

8) numer rachunku płatniczego, na który ma być dokonywana wypłata wynagrodzenia asystenta osobistego;

9) wskazanie gmin, na terenie których asystent osobisty deklaruje gotowość świadczenia asystencji osobistej;

10) informacje o kwalifikacjach lub doświadczeniu, o których mowa w art. 27 pkt 6;

11) oświadczenie o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 27 pkt 2–5.

3. We wniosku, o którym mowa w ust. 2, kandydat na asystenta osobistego może również zawrzeć informacje o:

1) płci;

2) ukończeniu szkolenia z zakresu pierwszej pomocy;

3) dyspozycyjności w zakresie świadczenia asystencji osobistej;

4) kwalifikacjach, doświadczeniu, posiadanych uprawnieniach lub umiejętnościach istotnych dla świadczenia asystencji osobistej.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się dokumenty potwierdzające kwalifikacje lub doświadczenie, o których mowa w art. 27 pkt 6.

5. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 11, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 36. Wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na asystenta osobistego, a w przypadku kandydata nieposiadającego miejsca zamieszkania – jego miejsce pobytu, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 35 ust. 2:

1) sprawdza poprawność i kompletność danych podanych przez kandydata na asystenta osobistego;

2) weryfikuje w Krajowym Rejestrze Karnym spełnianie wymogów, o których mowa w art. 27 pkt 2 i 3;

3) weryfikuje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym spełnianie wymogu, o którym mowa w art. 27 pkt 5;

4) weryfikuje w rejestrze PESEL dane osobowe kandydata na asystenta osobistego, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 1–3;

5) weryfikuje spełnienie warunków, o których mowa w art. 27 pkt 6.

Art. 37. 1. W przypadku gdy wniosek, o którym mowa w art. 35 ust. 2, jest niekompletny, wojewoda wzywa wnioskodawcę, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, do jego uzupełnienia w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, wskazując stwierdzone braki – pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

2. Wojewoda odmawia, w drodze decyzji, wpisu do Rejestru asystentów, jeżeli wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 27.

Art. 38. 1. Asystent osobisty jest obowiązany do zgłaszania zmiany informacji, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 3–8, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia wystąpienia zmiany.

2. Wojewoda zatwierdza informacje objęte obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, niepóźniej niż w terminie 14 dni od dnia zgłoszenia zmiany.

3. Informacje, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 9 i 10 oraz ust. 3, asystent osobisty aktualizuje samodzielnie w Rejestrze asystentów.

Art. 39. 1. Dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych oraz asystentów osobistych są udostępniane ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego oraz Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

2. Osobie uprawnionej do asystencji osobistej lub użytkownikowi udostępnia się dane asystentów osobistych, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 1, 9 i 10 oraz ust. 3.

Art. 40. 1. Wojewoda wykreśla asystenta osobistego z Rejestru asystentów:

1) na jego wniosek;

2) w przypadku zaprzestania spełniania warunków określonych w art. 27 pkt 2–6;

3) w przypadku jego śmierci.

2. Wojewoda może wykreślić asystenta osobistego z Rejestru asystentów w przypadku stwierdzenia niezgodności danych mających istotny wpływ na świadczenie asystencji osobistej, zawartych w Rejestrze asystentów, ze stanem faktycznym oraz braku sprostowania tych danych w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania w tej sprawie.

3. Wykreślenie z Rejestru asystentów w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2, następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 41. W postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących wpisu do Rejestru asystentów organem wyższego stopnia jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 42. Asystent osobisty może świadczyć asystencję osobistą w wymiarze nieprzekraczającym 276 godzin miesięcznie, z uwzględnieniem łącznej liczby godzin asystencji osobistej świadczonej na rzecz wszystkich użytkowników.

Art. 43. Wynagrodzenie asystenta osobistego oblicza się jako iloczyn stawki godzinowej określonej w kontrakcie i liczby godzin świadczenia asystencji osobistej.

Art. 44. 1. Asystentowi osobistemu, z wyłączeniem asystenta osobistego, o którym mowa w art. 76, za każde 10 godzin świadczenia asystencji osobistej przysługuje jedna godzina płatnego czasu wolnego od świadczenia asystencji osobistej, jednak niewięcej niż 208 godzin płatnego czasu wolnego w ciągu roku kalendarzowego.

2. Płatny czas wolny nie pomniejsza liczby godzin asystencji osobistej przyznanych użytkownikowi.

3. Płatny czas wolny jest udzielany przez realizatora na wniosek asystenta osobistego po zasięgnięciu opinii użytkownika.

4. Złożenie wniosku i udzielenie płatnego czasu wolnego odbywają się w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

5. Przy udzielaniu płatnego czasu wolnego uwzględnia się:

1) indywidualne potrzeby użytkownika;

2) dostępność innych asystentów osobistych;

3) konieczność zapewnienia zastępstwa odpowiedniego do indywidualnych potrzeb użytkownika.

6. Wniosek o udzielenie płatnego czasu wolnego zawiera:

1) liczbę godzin płatnego czasu wolnego;

2) proponowany termin ich wykorzystania.

7. Za płatny czas wolny asystentowi osobistemu przysługuje wynagrodzenie w wysokości, jaką otrzymałby, gdyby w tym czasie świadczył asystencję osobistą.

8. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany płatny czas wolny przysługuje wyłącznie w przypadku rozwiązania albo wygaśnięcia kontraktu, jeżeli termin jego zakończenia uniemożliwia wykorzystanie przysługującego płatnego czasu wolnego.

9. Wynagrodzenie za płatny czas wolny oblicza się jako iloczyn stawki godzinowej określonej w kontrakcie i liczby godzin płatnego czasu wolnego.

10. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany płatny czas wolny oblicza się jako iloczyn stawki godzinowej określonej w kontrakcie i liczby niewykorzystanych godzin płatnego czasu wolnego.

Art. 45. 1. Asystent osobisty podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku ze świadczeniem asystencji osobistej.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zawiera umowę grupowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z zakładem ubezpieczeń prowadzącym działalność ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Przystąpienie asystenta osobistego do ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2, stanowi spełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

4. Składka na ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 2, jest potrącana z wynagrodzenia asystenta osobistego za jego zgodą wyrażoną w kontrakcie.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) minimalny zakres ochrony ubezpieczeniowej oraz minimalną wysokość ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2,

2) sposób dokumentowania posiadania ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2,

3) tryb i terminy przystępowania do ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 2

– mając na względzie konieczność zapewnienia ochrony osób z niepełnosprawnością oraz bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Art. 46. 1. Asystent osobisty jest uprawniony do uczestniczenia w czynnościach wskazanych przez użytkownika w ramach obszarów określonych w art. 48 ust. 1.

2. Asystent osobisty ma prawo wstępu do miejsc, w których są realizowane czynności, o których mowa w ust. 1, w tym do miejsca pracy użytkownika, oraz obowiązek przestrzegania obowiązujących w tych miejscach przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, regulaminów oraz ustalonego porządku i organizacji.

3. Asystent osobisty ma prawo dostępu do informacji niezbędnych do świadczenia asystencji osobistej z zachowaniem obowiązku poufności.

Art. 47. 1. Asystent osobisty ma prawo do korzystania z superwizji asystencji osobistej.

2. Superwizja asystencji osobistej jest zapewniana w wymiarze do 6 godzin w każdym półroczu roku kalendarzowego.

3. Superwizorem asystencji osobistej może być osoba, która:

1) posiada certyfikat superwizora pracy socjalnej oraz ukończyła szkolenie uzupełniające w zakresie superwizji asystencji osobistej lub

2) ukończyła szkolenie dla superwizorów asystencji osobistej, zdała egzamin i uzyskała certyfikat superwizora asystencji osobistej.

4. Osoba, która nie zdała egzaminu na superwizora asystencji osobistej, może przystąpić do egzaminu poprawkowego niewcześniej niż po upływie 30 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku egzaminu.

5. Za egzamin, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, i egzamin poprawkowy, o którym mowa w ust. 4, osoba przystępująca wnosi opłatę w wysokości 20 % kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1533). Opłaty za egzaminy, o których mowa w ust. 3 pkt 2 oraz ust. 4, stanowią dochód budżetu państwa.

6. Szkolenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, mogą realizować jednostki prowadzące kształcenie psychologów, kształcenie pracowników socjalnych, szkolenia z zakresu I lub II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny lub szkolenia dla asystentów osobistych finansowane ze środków publicznych i wykazujące się co najmniej 3-letnim doświadczeniem w tym zakresie po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na prowadzenie szkoleń dla superwizorów asystencji osobistej.

7. Warunkiem przystąpienia do szkolenia, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, jest:

1) złożenie wniosku o dopuszczenie do szkolenia dla superwizorów asystencji osobistej;
2) posiadanie wykształcenia wyższego uzyskanego po ukończeniu studiów na jednym z kierunków lub w zakresie dyscyplin:
   a) fizjoterapia,
   b) nauki o rodzinie,
   c) nauki o zdrowiu,
   d) pedagogika,
   e) pedagogika specjalna,
   f) politologia i nauki społeczne,
   g) polityka społeczna,
   h) praca socjalna,
   i) psychologia,
   j) socjologia,
   k) terapia zajęciowa,
   l) zarządzanie,
   m) zdrowie publiczne;
3) posiadanie co najmniej 3-letniego doświadczenia w świadczeniu lub koordynowaniu asystencji osobistej lub udokumentowanego doświadczenia, w łącznym wymiarze co najmniej 120 godzin, w świadczeniu usług w zakresie systematycznego wsparcia rozwoju zawodowego asystentów osobistych, wzmacnianiu ich kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia psychologicznego i metodycznego oraz diagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów pojawiających się w pracy asystenta lub prowadzeniu szkoleń z zakresu asystencji osobistej dla osób świadczących lub koordynujących asystencję osobistą, korzystających z niej lub udzielających doradztwa wzajemnego, w okresie ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do szkolenia dla superwizorów asystencji osobistej.

8. Kadrę dydaktyczną szkolącą superwizorów asystencji osobistej stanowią osoby posiadające tytuł zawodowy magistra uzyskany po ukończeniu studiów na jednym z kierunków lub w zakresie dyscyplin:

1) fizjoterapia;
2) nauki o rodzinie;
3) nauki o zdrowiu;
4) pedagogika;
5) pedagogika specjalna;
6) politologia i nauki społeczne;
7) polityka społeczna;
8) praca socjalna;
9) psychologia;
10) socjologia;
11) terapia zajęciowa;

12) zarządzanie;

13) zdrowie publiczne.

9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) cele, wytyczne i standardy dla superwizji asystencji osobistej,

2) minimum programowe szkolenia superwizorów asystencji osobistej, o którym mowa w ust. 3 pkt 2,

3) zakres programowy i sposób przeprowadzania szkolenia uzupełniającego, o którym mowa w ust. 3 pkt 1,

4) sposób szkolenia superwizorów asystencji osobistej,

5) sposób wnoszenia odpłatności za egzamin, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, i egzamin poprawkowy, o którym mowa w ust. 4,

6) organizację i sposób przeprowadzania egzaminu, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, i egzaminu poprawkowego, o którym mowa w ust. 4,

7) wzór certyfikatu superwizora asystencji osobistej,

8) warunki, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia superwizorów asystencji osobistej,

9) sposób i warunki nadawania podmiotom ubiegającym się o uzyskanie zgody na prowadzenie szkolenia superwizorów asystencji osobistej uprawnień do prowadzenia szkolenia superwizorów asystencji osobistej,

10) szczegółowe wymagania dotyczące kadry dydaktycznej szkolenia superwizorów asystencji osobistej

– uwzględniając potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu szkolenia i przygotowania superwizorów asystencji osobistej, odpowiedniego poziomu świadczonych usług przez superwizorów asystencji osobistej, ujednolicenia wymogów dotyczących uzyskania certyfikatu superwizora, ujednolicenia wzoru certyfikatu oraz ujednolicenia wymogów prowadzenia szkoleń superwizorów asystencji osobistej.

Rozdział 5
Zakres wsparcia udzielany w ramach asystencji osobistej

Art. 48. 1. Asystencja osobista jest świadczona w następujących obszarach:

1) czynności samoobsługowych, w tym utrzymania higieny osobistej;

2) prowadzenia gospodarstwa domowego;

3) przemieszczania się;

4) komunikowania się z otoczeniem;

5) podejmowania aktywności życiowej, w tym osobistej, społecznej i zawodowej.

2. Asystent osobisty może w ramach świadczenia asystencji osobistej wykonywać wobec użytkownika proste czynności pielęgnacyjne lub higieniczne, które nie wymagają posiadania kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

3. Asystent osobisty może po odbyciu instruktażu specjalistycznego wykonywać następujące czynności:

1) pomiar podstawowych parametrów zdrowotnych, w tym ciśnienia krwi, natlenienia krwi pulsoksymetrem, temperatury ciała lub poziomu cukru glukometrem;

2) stosowanie okładów i kompresów;

3) nacieranie i oklepywanie;

4) zmiany opatrunku na ranie niepowikłanej;

5) podawanie leków drogą doustną, doodbytniczą lub przez skórę;

6) podawanie leków drogą wziewną za pomocą nebulizatora, inhalatora ciśnieniowego z dozownikiem pojedynczych dawek, inhalatora z dozownikiem uruchamiającym wdech lub inhalatora proszkowego;

7) iniekcje insuliny penem insulinowym;

8) obsługę podstawowego sprzętu medycznego, w tym koncentratora tlenu, respiratora lub pompy insulinowej oraz podstawową obsługę ssaka medycznego;

9) profilaktykę przeciwodleżynową oraz opatrywanie odleżyn;

10) obsługę systemów sztucznego żywienia dojelitowego realizowanego za pomocą zgłębnika lub przetoki odżywczej z wykorzystaniem technik podaży bolusowej, grawitacyjnej lub przy użyciu pompy perystaltycznej;

11) wymianę worka stomijnego i worka na mocz;

12) odśluzowywanie dróg oddechowych, w tym czyszczenie rurki tracheostomijnej;

13) cewnikowanie cewnikiem zewnętrznym oraz wewnętrznym jednorazowym.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, czynności wykonywane w ramach asystencji osobistej w poszczególnych obszarach, o których mowa w ust. 1, mając na względzie konieczność dostosowania zakresu wsparcia do indywidualnych potrzeb osoby z niepełnosprawnością.

Rozdział 6

Warunki świadczenia asystencji osobistej

Art. 49. Asystencja osobista jest świadczona w uzgodnieniu z:

1) przedstawicielem ustawowym – w przypadku gdy użytkownikiem jest osoba małoletnia;

2) opiekunem prawnym – w przypadku gdy użytkownikiem jest osoba ubezwłasnowolniona całkowicie;

3) kuratorem – w przypadku gdy użytkownikiem jest osoba ubezwłasnowolniona częściowo.

Art. 50. 1. Asystencja osobista nie jest świadczona w czasie przebywania użytkownika w:

1) zakładzie karnym;

2) areszcie śledczym;

3) zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich;

4) Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym.

2. Dyrektor placówki lub kierownik podmiotu, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od przyjęcia użytkownika do placówki lub podmiotu oraz od zakończenia tego pobytu informuje w formie pisemnej o tym fakcie wojewodę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania tego użytkownika.

3. Informacja, o której mowa w ust. 2, zawiera:

1) imię i nazwisko użytkownika;

2) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) oznaczenie placówki lub podmiotu, w których użytkownik przebywa;

4) datę rozpoczęcia pobytu;

5) przewidywany czas pobytu;

6) datę zakończenia pobytu.

4. Wojewoda niezwłocznie po otrzymaniu informacji, o której mowa w ust. 2, zamieszcza ją w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

5. Dyrektor placówki lub kierownik podmiotu, o których mowa w ust. 1, oraz wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania użytkownika, przetwarzają dane, o których mowa w ust. 3, wyłącznie w celu weryfikacji prawa użytkownika do korzystania z asystencji osobistej.

Art. 51. 1. W przypadku pobytu użytkownika w:

1) szpitalu psychiatrycznym, o którym mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917 oraz z 2026 r. poz. 187),

2) domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 55 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

3) rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

4) zakładzie opiekuńczo-leczniczym, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

5) zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

6) hospicjum udzielającym stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

7) placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, o których mowa w art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980),

8) zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego wykonującym stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, o którym mowa w art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,

9) podmiocie zapewniającym całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, o którym mowa w art. 67 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

10) innym niż wymienione w pkt 1–9 podmiocie zapewniającym całodobową opiekę, z wyłączeniem mieszkań wspomaganych i mieszkań treningowych, o których mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

– liczba godzin asystencji osobistej do wykorzystania w danym miesiącu ulega pomniejszeniu za każdy dzień pobytu o 75 % przeciętnej dziennej liczby godzin przypadających w danym miesiącu.

2. Przeciętna liczba godzin, o których mowa w ust. 1, ustalana jest jako iloraz miesięcznego wymiaru godzinowego asystencji osobistej określonego w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej i liczby dni kalendarzowych w danym miesiącu.

3. Do dni pobytu, o których mowa w ust. 1, nie wlicza się dnia rozpoczęcia oraz zakończenia pobytu.

4. Użytkownik, o którym mowa w ust. 1, nie może korzystać z asystencji osobistej na terenie podmiotu, który zapewnia mu opiekę, z wyjątkiem czynności niezbędnych do skorzystania z asystencji osobistej poza podmiotem, o którym mowa w ust. 1.

5. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do użytkownika umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, jeżeli dyrektor tej placówki osobiście sprawuje całodobową opiekę nad użytkownikiem i prowadzi wspólnie z nim gospodarstwo domowe.

6. Osoba kierująca podmiotem, o którym mowa w ust. 1, o przyjęciu użytkownika oraz o zakończeniu jego pobytu, obowiązana jest niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia przyjęcia użytkownika oraz od dnia zakończenia jego pobytu, poinformować o tym wojewodę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania użytkownika.

7. Informacja, o której mowa w ust. 6, zawiera:

1) imię i nazwisko użytkownika;

2) numer PESEL, a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) datę rozpoczęcia pobytu lub datę zakończenia pobytu;

4) oznaczenie podmiotu, w którym przebywa użytkownik;

5) przewidywany czas trwania pobytu użytkownika w tym podmiocie;

6) inne informacje, które mogą mieć wpływ na świadczenie asystencji osobistej.

8. Osoba kierująca podmiotem, o którym mowa w ust. 1, oraz właściwy wojewoda przetwarzają dane, o których mowa w ust. 7, wyłącznie w celu weryfikacji prawa do korzystania użytkownika z asystencji osobistej.

9. Wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania użytkownika jest obowiązany do zamieszczenia informacji w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od powzięcia informacji o przyjęciu oraz o zakończeniu pobytu, o której mowa w ust. 6.

Art. 52. 1. W przypadku korzystania przez użytkownika z usług świadczonych w:

1) placówce oświatowej niezapewniającej całodobowej opieki,

2) ośrodku wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o którym mowa w art. 51 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

3) klubie integracji społecznej, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1718),

4) centrum integracji społecznej, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,

5) warsztacie terapii zajęciowej, o którym mowa w art. 10a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

6) innym niż wymienione w pkt 1–5 ośrodku wsparcia lub placówce, zapewniających wsparcie dzienne

– liczba godzin asystencji osobistej do wykorzystania w danym miesiącu ulega pomniejszeniu za każdy dzień korzystania z usług o 35 % przeciętnej dziennej liczby godzin przypadających w danym miesiącu.

2. Przeciętna liczba godzin, o których mowa w ust. 1, ustalana jest jako iloraz miesięcznego wymiaru godzinowego asystencji osobistej określonego w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej i liczby dni kalendarzowych w danym miesiącu.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2.

4. Kierujący placówką, o której mowa w ust. 1, zamieszcza w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, informację o rozpoczęciu lub zakończeniu korzystania przez użytkownika z usług świadczonych w tej placówce, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia rozpoczęcia lub zakończenia korzystania przez użytkownika z tych usług.

5. Informacja, o której mowa w ust. 4, zawiera:

1) imię i nazwisko użytkownika;

2) numer PESEL, a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) oznaczenie placówki, z której usług korzysta użytkownik;

4) datę rozpoczęcia lub zakończenia korzystania z usługi;

5) przewidywany okres korzystania z usługi;

6) inne informacje, które mogą mieć wpływ na świadczenie asystencji osobistej.

6. Kierujący placówką, o której mowa w ust. 1, zamieszcza w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, informację zawierającą dane o dniach, w których użytkownik korzystał z usług świadczonych w tej placówce, oraz dane, o których mowa w ust. 5 pkt 1–3, niepóźniej niż w terminie do 3. dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy ta informacja.

7. Kierujący placówką, o której mowa w ust. 1, przetwarza dane, o których mowa w ust. 5 i 6, wyłącznie w celu weryfikacji prawa użytkownika do korzystania z asystencji osobistej.

Art. 53. 1. Jeżeli użytkownik jednocześnie spełnia przesłanki określone w art. 51 ust. 1 i art. 52 ust. 1, do pomniejszenia liczby godzin stosuje się art. 51 ust. 1 i 3.

2. W przypadku gdy użytkownik w różnych dniach spełnia przesłanki określone w art. 51 ust. 1 i art. 52 ust. 1, pomniejszenia dokonuje się oddzielnie za każdy dzień, w którym spełnione są te przesłanki.

3. Liczba godzin asystencji osobistej do wykorzystania w danym miesiącu po pomniejszeniu, o którym mowa w art. 51 ust. 1 oraz art. 52 ust. 1, jest zaokrąglana w górę do liczby całkowitej i nie może być niższa niż 15 godzin miesięcznie.

4. Informacje, o których mowa w art. 52 ust. 4 i 6, zatwierdza realizator w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia zamieszczenia tych informacji.

Art. 54. W przypadku jednoczesnego korzystania z asystencji osobistej oraz:

1) z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 tej ustawy,

2) z zatrudnienia wspomaganego,

3) z usług centrum integracji społecznej, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub klubu integracji społecznej, o którym mowa w art. 18 ust. 1 tej ustawy,

4) ze świadczeń szpitalnych lub stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż świadczenia szpitalne, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11 i 12 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, finansowanych ze środków publicznych,

5) z innych niż asystencja osobista form indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie może ona wykonywać na równi z innymi osobami bez korzystania ze wsparcia osób trzecich,

6) z warsztatu terapii zajęciowej, o którym mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, albo zakładu aktywności zawodowej, o którym mowa w art. 29 ust. 1 tej ustawy,

7) z placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

8) z jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, o której mowa w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,

9) z hospicjum udzielającego świadczeń zdrowotnych wyłącznie w warunkach domowych

– czynności realizowane w ramach wymienionych usług finansowanych ze środków publicznych oraz w ramach asystencji osobistej nie mogą być wykonywane w tym samym czasie i obejmować tych samych czynności.

Art. 55. 1. Koordynator asystencji osobistej dokonuje ewaluacji asystencji osobistej nierzadziej niż raz na 3 miesiące. Ewaluacja jest obowiązkowa w ostatnim miesiącu obowiązywania kontraktu.

2. W ewaluacji uczestniczą użytkownik i asystent osobisty.

3. W przypadku gdy użytkownikiem jest:

1) osoba małoletnia – w ewaluacji uczestniczy również jej przedstawiciel ustawowy;

2) osoba ubezwłasnowolniona częściowo – w ewaluacji uczestniczy również jej kurator;

3) osoba ubezwłasnowolniona całkowicie – w ewaluacji uczestniczy również jej opiekun prawny.

4. W ewaluacji może uczestniczyć osoba stale wspierająca, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania informacji od użytkownika.

5. Na wniosek użytkownika w ewaluacji może uczestniczyć doradca wzajemny.

6. Ewaluacja ma na celu:

1) sprawdzenie, czy asystencja osobista spełnia potrzeby użytkownika;

2) ocenę jakości asystencji osobistej;

3) identyfikację obszarów wymagających poprawy;

4) ocenę jakości współpracy stron kontraktu przy realizacji asystencji osobistej.

7. W ramach ewaluacji ocenie podlegają:

1) dostosowanie usług do indywidualnych potrzeb użytkownika, w tym:
   a) jakość wsparcia w ramach asystencji osobistej,
   b) postępowanie zgodnie z wolą użytkownika;

2) jakość komunikacji między użytkownikiem a asystentem osobistym, w tym:
   a) rozumienie przez asystenta osobistego potrzeb użytkownika,
   b) umiejętność właściwego reagowania asystenta osobistego na problemy, sugestie i uwagi użytkownika;

3) zadowolenie użytkownika z jakości usług świadczonych przez asystenta osobistego;

4) przestrzeganie przez asystenta osobistego ustalonego czasu realizowania asystencji osobistej.

8. W ramach ewaluacji koordynator asystencji osobistej:

1) przeprowadza wywiad z:
   a) użytkownikiem lub osobą stale wspierającą, w przypadku, o którym mowa w ust. 4, oraz doradcą wzajemnym, w przypadku, o którym mowa w ust. 5,
   b) osobami, o których mowa w ust. 3,
   c) asystentem osobistym;

2) uwzględnia:
   a) ankietę ewaluacyjną wypełnioną przez użytkownika lub przez osobę, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającą za zgodą użytkownika,
   b) raporty, o których mowa w art. 95 ust. 1;

3) może przeprowadzić obserwację pracy asystenta osobistego.

9. Koordynator asystencji osobistej sporządza protokół z ewaluacji, który zawiera w szczególności:

1) imię i nazwisko użytkownika oraz asystenta osobistego;

2) oznaczenie kontraktu, na którego podstawie asystencja osobista jest świadczona;

3) okres objęty ewaluacją;

4) wnioski dotyczące jakości asystencji osobistej oraz dodatkowych potrzeb w zakresie wsparcia użytkownika, jeżeli takie występują.

10. Koordynator asystencji osobistej zamieszcza w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, protokół z ewaluacji.

11. Wzory ankiet ewaluacyjnych, o których mowa w ust. 8 pkt 2 lit. a, oraz scenariusze wywiadów, o których mowa w ust. 8 pkt 1, określa Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i zamieszcza je:

1) w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;

2) na swojej stronie internetowej;

3) w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

12. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, mając na względzie zapewnienie jednolitości, porównywalności i rzetelności danych oraz konieczność dostosowania ewaluacji do potrzeb użytkowników z różnymi rodzajami niepełnosprawności i w różnym wieku.

Art. 56. 1. Użytkownikowi albo osobie, o której mowa w art. 16 ust. 3, działającej za zgodą użytkownika, asystentowi osobistemu, koordynatorowi asystencji osobistej, powiatowi oraz realizatorowi innemu niż powiat w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, udostępniany jest formularz anonimowej ankiety oceny jakości asystencji osobistej. Ankieta obejmuje informacje niezbędne do oceny jakości asystencji osobistej oraz jakości współpracy w zakresie asystencji osobistej.

2. Osoby i podmioty, o których mowa w ust. 1, na wniosek Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wypełniają w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, ankiety oceny jakości asystencji osobistej w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku.

3. Osoby i podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą również dobrowolnie wypełniać ankiety oceny jakości asystencji osobistej.

4. Wzory ankiet oceny jakości asystencji osobistej określa Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i zamieszcza je:

1) w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;

2) na swojej stronie internetowej;

3) w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 57. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w szczególności na podstawie danych z ewaluacji asystencji osobistej, o której mowa w art. 55, oraz danych z ankiet oceny jakości asystencji osobistej, o których mowa w art. 56 ust. 1, dokonuje analizy jakości organizowania, realizacji oraz świadczenia asystencji osobistej, wskazuje na nieprawidłowości, jeżeli takie wystąpiły, wskazuje rodzaje działań naprawczych, które należy zastosować, i zamieszcza te informacje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 58. 1. Użytkownik, który nienależnie korzystał z asystencji osobistej jest obowiązany do zwrotu kosztów jej świadczenia.

2. Za nienależne korzystanie z asystencji osobistej uważa się korzystanie z asystencji osobistej na podstawie nieprawdziwych informacji zawartych we wniosku o przyznanie prawa do asystencji osobistej lub w załącznikach do tego wniosku, jeżeli informacje te miały wpływ na prawo do asystencji osobistej albo liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej.

3. Starosta w drodze decyzji administracyjnej stwierdza obowiązek zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz ustala ich wysokość.

4. Od kwoty podlegającej zwrotowi nalicza się odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następnego po upływie terminu płatności.

5. Należności z tytułu zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja, o której mowa w ust. 3, stała się ostateczna.

6. Bieg przedawnienia przerywa:

1) odroczenie terminu płatności należności,

2) rozłożenie spłaty należności na raty,

3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony,

4) ogłoszenie upadłości dłużnika

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie ono na nowo od dnia następującego odpowiednio po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty, zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony, lub ogłoszenia upadłości.

7. Należności, o których mowa w ust. 1, podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji i stanowią dochód budżetu państwa.

8. Obowiązek zwrotu kosztów nie powstaje w przypadku nienależnego świadczenia asystencji osobistej wynikającego z błędu lub zaniechania organu administracji.

9. W przypadku śmierci osoby obowiązanej do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, należności, o których mowa w ust. 1, wygasają, w tym odsetki i koszty egzekucyjne.

Rozdział 7
Realizator

Art. 59. 1. Asystencję osobistą organizuje i realizuje powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do asystencji osobistej.

2. Powiat może realizować asystencję osobistą samodzielnie lub powierzyć jej realizację:

1) podmiotowi wpisanemu do Rejestru realizatorów;

2) gminie – na podstawie porozumienia.

3. Realizator inny niż powiat nie może powierzyć realizacji asystencji osobistej innemu podmiotowi.

Art. 60. 1. O wpis do Rejestru realizatorów może ubiegać się:

1) organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 oraz z 2026 r. poz. 1040), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,

2) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

– jeżeli prowadzi działalność statutową na rzecz osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przez ostatnie 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku oraz posiada co najmniej 6 miesięcy doświadczenia w realizacji bezpośredniego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami.

2. Wpis, o którym mowa w ust. 1, można uzyskać, jeżeli:

1) organizacja lub podmiot, o których mowa w ust. 1, nie ma zaległości w opłacaniu podatków oraz składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;

2) organizacja lub podmiot, o których mowa w ust. 1, nie ma zaległości w opłacaniu wpłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych zobowiązań na rzecz tego funduszu;

3) członkowie organu zarządzającego organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1, nie zostali skazani za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego ani za umyślne przestępstwo skarbowe;

4) członkowie organu zarządzającego organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1, nie zostali ukarani za naruszenie dyscypliny finansów publicznych karą w postaci zakazu pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi;

5) organizacja lub podmiot, o których mowa w ust. 1, posiadają zasoby organizacyjne oraz kadrowe pozwalające na zapewnienie należytej realizacji asystencji osobistej, w szczególności:

   a) zatrudniają lub mają możliwość zatrudnienia co najmniej 3 osób spełniających wymagania niezbędne do uzyskania statusu asystenta osobistego,

b) zatrudniają kadrę zapewniającą obsługę w zakresie księgowości i rachunkowości lub posiadają umowę z podmiotem zewnętrznym specjalizującym się w tym zakresie;

6) wobec organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1, nie toczy się postępowanie egzekucyjne.

3. Wpisu do Rejestru realizatorów dokonuje wojewoda właściwy ze względu na siedzibę organizacji albo podmiotu, o których mowa w ust. 1, na wniosek organizacji albo podmiotu złożony w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

1) nazwę organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1;

2) imiona i nazwiska członków organu zarządzającego organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1, ich numery PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość, funkcje w zarządzie oraz adresy do doręczeń;

3) numer wpisu organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1, do Krajowego Rejestru Sądowego, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo do innego właściwego rejestru lub ewidencji – jeżeli podlega takiemu wpisowi;

4) numer identyfikacji podatkowej (NIP) i REGON organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1;

5) adres siedziby organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1;

6) numer telefonu i adres poczty elektronicznej organizacji lub podmiotu, o których mowa w ust. 1;

7) wskazanie gmin, na których terenie organizacja lub podmiot, o których mowa w ust. 1, zobowiązują się zapewnić realizowanie asystencji osobistej, w tym maksymalnej liczby użytkowników, dla których zobowiązują się zapewnić świadczenie asystencji osobistej.

5. We wniosku, o którym mowa w ust. 3, można wskazać:

1) czy organizacja lub podmiot, o których mowa w ust. 1, zobowiązuje się zapewnić realizowanie asystencji osobistej dla:

a) osób od ukończenia 13. roku życia do ukończenia 18. roku życia,

b) osób od ukończenia 18. roku życia,

c) obu tych grup;

2) symbole przyczyn niepełnosprawności osób, o których mowa w pkt 1.

Art. 61. 1. Członek organu zarządzającego uprawniony do reprezentowania organizacji lub podmiotu, o którym mowa w art. 60 ust. 1, składa wraz z wnioskiem o wpis do Rejestru realizatorów oświadczenie, że:

1) dane zawarte we wniosku o wpis do Rejestru realizatorów są zgodne z prawdą;

2) organizacja lub podmiot, który reprezentuje, spełnia warunki, o których mowa w art. 60 ust. 2 pkt 1, 2, 5 i 6.

2. Członek organu zarządzającego organizacji lub podmiotu, o którym mowa w art. 60 ust. 1, składa wraz z wnioskiem o wpis do Rejestru realizatorów oświadczenie, że spełnia warunki, o których mowa w art. 60 ust. 2 pkt 3 i 4.

3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Art. 62. 1. Wojewoda rozpatruje wniosek o wpis do Rejestru realizatorów w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

2. Wojewoda dokonuje wpisu do Rejestru realizatorów, jeżeli wnioskodawca spełnia wymagania określone w art. 60 ust. 1 i 2 oraz złożył oświadczenie, o którym mowa w art. 61. W przeciwnym wypadku wojewoda odmawia wpisu i informuje wnioskodawcę o przyczynach odmowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 63. 1. Realizator powiadamia w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wojewodę właściwego ze względu na swoją siedzibę, o każdej zmianie danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 60 ust. 3, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tej zmiany.

2. Wojewoda właściwy ze względu na siedzibę realizatora dokonuje niezwłocznie zmiany danych realizatora w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 64. 1. Wojewoda wykreśla realizatora z Rejestru realizatorów:

1) na wniosek realizatora;

2) w przypadku:

   a) wykreślenia organizacji będącej realizatorem z właściwego rejestru organizacji, o których mowa w art. 60 ust. 1,

   b) zaprzestania realizowania asystencji osobistej bez uzasadnionego powodu.

2. Wojewoda może wykreślić realizatora z Rejestru realizatorów w przypadku:

1) braku zapewnienia zastępstwa przez okres dłuższy niż 14 dni dla większej niż 5 % liczby użytkowników;

2) nierealizowania asystencji osobistej w wymiarze przekraczającym 10 % wymiaru godzin asystencji osobistej określonego w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej z przyczyn leżących po stronie realizatora;

3) uniemożliwiania przeprowadzenia kontroli lub utrudniania czynności kontrolnych;

4) uporczywego uchylania się od realizacji obowiązków określonych w art. 69;

5) uporczywego uchylania się od wykonania nakazów wojewody w zakresie usunięcia nieprawidłowości;

6) niespełniania warunków określonych w art. 60 ust. 2, w szczególności:

   a) zaległości w podatkach lub składkach na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, po bezskutecznym upływie terminu do zapłaty,

   b) prawomocnego skazania członka zarządu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,

   c) braku zasobów organizacyjnych do świadczenia usług.

Art. 65. Wpis do Rejestru realizatorów, odmowa wpisu do tego rejestru oraz wykreślenie z tego rejestru następują w drodze decyzji administracyjnej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 66. Wykreślenie z Rejestru realizatorów staje się skuteczne z dniem, w którym decyzja administracyjna o wykreśleniu stała się ostateczna.

Art. 67. 1. Od decyzji administracyjnej wojewody o odmowie wpisu do Rejestru realizatorów lub o wykreśleniu realizatora z tego rejestru przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego rozpatruje odwołanie w terminie 60 dni od dnia jego doręczenia.

Art. 68. Rejestr realizatorów obejmuje informacje zawarte we wniosku o wpis do Rejestru realizatorów, aktualizowane zgodnie z art. 63.

Art. 69. 1. Realizator:

1) rekrutuje asystentów osobistych;

2) wyznacza koordynatora asystencji osobistej i organizuje jego pracę;

3) wspiera osobę uprawnioną do asystencji osobistej lub użytkownika, na ich wniosek, w wyborze asystenta osobistego zgodnie z potrzebami;

4) zawiera kontrakt z osobą uprawnioną do asystencji osobistej i asystentem osobistym;

5) weryfikuje, czy nie występuje okoliczność, o której mowa w art. 84;

6) weryfikuje odbycie instruktażu specjalistycznego;

7) zapewnia świadczenie asystencji osobistej zgodnie z potrzebami użytkownika;

8) kontroluje, również w miejscu świadczenia asystencji osobistej, pracę asystenta osobistego oraz jakość świadczonej asystencji osobistej;

9) monitoruje świadczenie asystencji osobistej i zapewnia jej ewaluację;

10) rozstrzyga spory w zakresie świadczenia asystencji osobistej;

11) prowadzi w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, ewidencję płatnego czasu wolnego i innych nieobecności;

12) umożliwia podnoszenie kompetencji asystentów osobistych i koordynatorów asystencji osobistej;

13) zapewnia obsługę płacową, kadrową, rachunkową i administracyjną związaną z realizacją kontraktu;

14) monitoruje i rejestruje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wypadki użytkowników i asystentów osobistych, związane ze świadczeniem asystencji osobistej.

2. Organizacja pracy koordynatorów asystencji osobistej, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest realizowana w taki sposób, aby:

1) każdy użytkownik miał przypisanego koordynatora asystencji osobistej, a w czasie jego nieobecności koordynatora go zastępującego;

2) jeden koordynator asystencji osobistej był przypisany do niewięcej niż 60 użytkowników;

3) koordynator asystencji osobistej utrzymywał kontakt z użytkownikiem oraz wspierającymi go asystentami osobistymi nierzadziej niż raz w miesiącu;

4) forma kontaktu koordynatora asystencji osobistej z użytkownikiem była dostosowana do jego szczególnych potrzeb, w tym potrzeb wynikających z korzystania z alternatywnych i wspomagających metod komunikacji lub polskiego języka migowego.

3. Weryfikacja, o której mowa w ust. 1 pkt 5, odbywa się za pośrednictwem:

1) rejestru, o którym mowa w art. 16a ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848 oraz z 2026 r. poz. 986 i 1556),

2) rejestru udostępnionego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

– w zakresie danych obejmujących imię, nazwisko i numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numeru i serii dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz okresu, na jaki przyznano asystencję osobistą.

Art. 70. Realizator jest administratorem danych osobowych:

1) osób uprawnionych do asystencji osobistej;

2) osób, o których mowa w art. 16 ust. 3;

3) użytkowników;

4) asystentów osobistych;

5) doradców wzajemnych;

6) osób prowadzących instruktaż specjalistyczny.

Rozdział 8

Koordynator asystencji osobistej

Art. 71. 1. Koordynatorem asystencji osobistej może być osoba, która posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz:

1) posiada co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w realizacji działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 5 lat przed wyznaczeniem na koordynatora asystencji osobistej lub

2) korzystała z asystencji osobistej w wymiarze co najmniej 240 godzin w ciągu ostatnich 3 lat przed wyznaczeniem na koordynatora asystencji osobistej, lub

3) posiada co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w koordynowaniu pracy zawodowej lub wolontariackiej zespołów powyżej 5 osób w ciągu ostatnich 5 lat przed wyznaczeniem na koordynatora asystencji osobistej.

2. Koordynator asystencji osobistej przed rozpoczęciem wykonywania zadań jest obowiązany ukończyć szkolenie dla koordynatorów asystencji osobistej, obejmujące w szczególności zakres i sposób realizacji obowiązków koordynatora asystencji osobistej oraz korzystanie z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

3. Koordynator asystencji osobistej jest obowiązany odbywać szkolenie, o którym mowa w ust. 2, nierzadziej niż raz na 3 lata.

4. Koordynatorem asystencji osobistej jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę.

Art. 72. 1. Koordynator asystencji osobistej:

1) na wniosek osoby uprawnionej do asystencji osobistej przedstawia jej proponowanych asystentów osobistych oraz wspiera ją w wyborze asystenta osobistego zgodnie z jej indywidualnymi potrzebami;

2) uczestniczy wraz z osobą uprawnioną do asystencji osobistej i asystentem osobistym w określaniu warunków kontraktu;

3) uczestniczy, na wniosek użytkownika, w instruktażu zindywidualizowanym, o którym mowa w art. 31 ust. 1;

4) wspiera użytkownika lub asystenta osobistego, na ich wniosek, w zakresie realizacji obowiązków związanych z raportowaniem świadczenia asystencji osobistej oraz korzystania z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2;

5) organizuje zastępstwo za asystenta osobistego na czas korzystania przez niego z płatnego czasu wolnego, trwania niezdolności do pracy z powodu choroby oraz w przypadku innych okoliczności uniemożliwiających mu świadczenie asystencji osobistej;

6) dokonuje ewaluacji świadczenia asystencji osobistej, o której mowa w art. 55.

2. Realizator może powierzyć koordynatorowi asystencji osobistej wykonywanie innych zadań związanych z realizowaniem asystencji osobistej.

Rozdział 9
Kontrakt

Art. 73. 1. Asystencja osobista jest realizowana i świadczona na podstawie kontraktu.

2. Kontrakt zawiera się na okres niedłuższy niż okres, na który została wydana decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej.

3. Zawarcie, zmiana i rozwiązanie kontraktu następują w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 74. 1. Kontrakt zawiera:

1) oznaczenie stron, w tym:
   a) imię i nazwisko użytkownika i asystenta osobistego,
   b) nazwę realizatora,
   c) numer PESEL użytkownika i asystenta osobistego, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość,
   d) adres miejsca zamieszkania użytkownika i asystenta osobistego,
   e) adres siedziby realizatora,
   f) numer wpisu realizatora do Rejestru realizatorów, jeżeli dotyczy,
   g) numer identyfikacji podatkowej (NIP) i REGON realizatora;

2) cel i przedmiot kontraktu;

3) wskazanie zakresu świadczeń stron kontraktu oraz skutków ich niewykonania lub nienależytego wykonania kontraktu;

4) miejsce świadczenia asystencji osobistej;

5) datę zawarcia kontraktu;

6) wskazanie okresu, przez który będzie świadczona asystencja osobista;

7) planowaną miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej;

8) poziom stawki godzinowej asystencji osobistej;

9) zakres czynności wykonywanych przez asystenta osobistego na rzecz użytkownika, w tym wskazanie czynności, o których mowa w art. 48 ust. 3, jeżeli kontrakt obejmuje wykonywanie takich czynności;

10) sposób bieżącego kontaktowania się realizatora z użytkownikiem i asystentem osobistym;

11) informację o obowiązku odbycia przez asystenta osobistego szkolenia z zakresu pierwszej pomocy;

12) informację o zakresie szkoleń uzupełniających przysługujących asystentowi osobistemu;

13) postanowienia dotyczące zachowania poufności informacji związanych ze świadczeniem asystencji osobistej;

14) numer rachunku płatniczego asystenta osobistego, na który będzie przekazywane wynagrodzenie asystenta osobistego;

15) oświadczenie asystenta osobistego o tym, że nie jest osobą, o której mowa w art. 88;

16) inne postanowienia istotne dla stron i prawidłowej realizacji asystencji osobistej.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 15, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenie zawiera klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

3. W przypadku gdy użytkownik korzysta z asystencji osobistej świadczonej przez więcej niż jednego asystenta osobistego, zawiera odrębny kontrakt z każdym z tych asystentów osobistych i realizatorem.

Art. 75. 1. Do kontraktu w sprawach nieuregulowanych ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny dotyczące zlecenia.

2. W zakresie zobowiązania do zapłaty wynagrodzenia asystenta osobistego, składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne asystenta osobistego, zaliczek na podatek dochodowy oraz innych należności publicznoprawnych związanych z wynagrodzeniem asystenta osobistego, realizatora uważa się za dającego zlecenie, a asystenta osobistego – za przyjmującego zlecenie.

3. Do środków pieniężnych, rzeczy lub dokumentów przekazanych asystentowi osobistemu przez użytkownika stosuje się odpowiednio przepis art. 741 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Za dającego zlecenie uważa się użytkownika.

4. Do wydatków poniesionych przez asystenta osobistego za uprzednią zgodą użytkownika i na rzecz użytkownika oraz do zaliczek udzielanych przez użytkownika na te wydatki stosuje się odpowiednio przepisy art. 742 i art. 743 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Art. 76. Asystentem osobistym może być także osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Art. 77. Kontrakt ulega rozwiązaniu:

1) z upływem czasu, na który został zawarty;

2) na mocy porozumienia stron;

3) przez oświadczenie jednej ze stron z zachowaniem okresu wypowiedzenia;

4) przez oświadczenie jednej ze stron bez zachowania okresu wypowiedzenia.

Art. 78. 1. Okres wypowiedzenia kontraktu wynosi:

1) tydzień, jeżeli kontrakt trwał krócej niż miesiąc;

2) 2 tygodnie, jeżeli kontrakt trwał co najmniej miesiąc;

3) miesiąc, jeżeli kontrakt trwał co najmniej 6 miesięcy;

4) 3 miesiące, jeżeli kontrakt trwał co najmniej 3 lata.

2. Przy ustalaniu okresu wypowiedzenia kontraktu do okresu trwania kontraktu wlicza się okresy obowiązywania poprzednich kontraktów zawartych między tymi samymi stronami, jeżeli przerwa między zakończeniem obowiązywania jednego kontraktu a rozpoczęciem obowiązywania kolejnego kontraktu nie przekraczała 30 dni.

Art. 79. Rozwiązanie kontraktu bez zachowania okresu wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:

1) długotrwałego niewykonywania lub nienależytego wykonywania przez asystenta osobistego obowiązków wynikających z kontraktu;

2) rażącego naruszenia postanowień kontraktu;

3) naruszenia praw lub godności osobistej asystenta osobistego lub użytkownika.

Art. 80. 1. Oświadczenie o rozwiązaniu kontraktu w trybie, o którym mowa w art. 77 ust. 1 pkt 3 i 4, wymaga uzasadnienia.

2. Uzasadnienie jest składane w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wraz z oświadczeniem.

Art. 81. 1. Kontrakt wygasa z dniem:

1) śmierci użytkownika;

2) wykreślenia asystenta osobistego z Rejestru asystentów;

3) wykreślenia realizatora z Rejestru realizatorów;

4) utraty prawa do asystencji osobistej.

2. Informacja o wygaśnięciu kontraktu jest zamieszczana w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, przez:

1) realizatora, w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1;

2) wojewodę, w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4.

Art. 82. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór kontraktu, mając na względzie konieczność jednolitego określania warunków świadczenia asystencji osobistej oraz przejrzystość praw i obowiązków stron.

Art. 83. 1. Asystent osobisty przed zawarciem kontraktu jest obowiązany do złożenia płatnikowi składek w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, oświadczenia w zakresie podlegania albo niepodlegania obowiązkowi ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu z innych tytułów oraz posiadania statusu ucznia lub studenta. W przypadku podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu z innych tytułów w oświadczeniu asystent osobisty wskazuje, czy kwota podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tego tytułu jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

2. Asystent osobisty jest obowiązany zaktualizować oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 7 dni od dnia zmiany informacji objętych tym oświadczeniem.

Art. 84. Użytkownik w okresie, w którym jest świadczona asystencja osobista nie może korzystać ze wsparcia w zakresie asystencji osobistej finansowanego na podstawie przepisów:

1) ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym;

2) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Rozdział 10
Wybór realizatora i asystenta osobistego

Art. 85. 1. Osoba posiadająca ostateczną decyzję przyznającą prawo do asystencji osobistej dokonuje, w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wyboru realizatora, którym może być:

1) powiat właściwy ze względu na miejsce jej zamieszkania albo

2) podmiot wpisany do Rejestru realizatorów.

2. Wybór, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, następuje z uwzględnieniem zadeklarowanych we wniosku o wpis do Rejestru realizatorów warunków, o których mowa w art. 60 ust. 4 pkt 7 i ust. 5. Powiat jest obowiązany do powierzenia realizacji asystencji osobistej wybranemu podmiotowi.

3. Do powierzenia realizacji asystencji osobistej, o którym mowa w ust. 2, stosuje się przepisy art. 99 ust. 14 i 15.

4. Użytkownik w tym samym czasie może korzystać z asystencji osobistej realizowanej przez jednego realizatora.

Art. 86. 1. Osoba uprawniona do asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2:

1) dokonuje wyboru asystenta osobistego albo

2) składa realizatorowi wniosek o przedstawienie kandydatów na asystenta osobistego.

2. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, realizator w terminie niedłuższym niż 30 dni kalendarzowych od dnia jego złożenia przedstawia osobie uprawnionej do asystencji osobistej, w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, co najmniej 2 kandydatów na asystenta osobistego, po uprzednim uzyskaniu ich zgody.

3. Kandydatów, o których mowa w ust. 2, realizator wybiera z uwzględnieniem:

1) potrzeb osoby uprawnionej do asystencji osobistej określonych w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej;

2) kwalifikacji i doświadczenia asystenta osobistego;

3) dyspozycyjności asystenta osobistego oraz jego możliwości organizacyjnych w zakresie świadczenia asystencji osobistej.

4. Osoba uprawniona do asystencji osobistej dokonuje w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wyboru asystenta osobistego spośród kandydatów, o których mowa w ust. 2.

5. Realizator zapewnia osobie uprawnionej do asystencji osobistej taką liczbę asystentów osobistych, jaka jest niezbędna do prawidłowego świadczenia asystencji osobistej, zgodnie z jej potrzebami, określonymi w decyzji o przyznaniu prawa do asystencji osobistej.

6. W przypadku zapewniania więcej niż jednego asystenta osobistego przepisy ust. 1–5 stosuje się do wyboru każdego z nich.

Art. 87. 1. Na pisemny albo ustny wniosek osoby uprawnionej do asystencji osobistej, uzasadniony wykluczeniem cyfrowym lub wykluczeniem komunikacyjnym lub innymi przyczynami, powiat właściwy ze względu na jej miejsce zamieszkania, zapewnia jej niezwłocznie dostęp do środków technicznych umożliwiających dokonanie czynności związanych z wyborem albo zmianą realizatora lub asystenta osobistego oraz zapewnia pomoc techniczną w dokonaniu tych czynności.

2. Dostęp do środków technicznych oraz pomoc techniczną w dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, zapewnia się w siedzibie powiatu albo w innym miejscu wyznaczonym przez powiat. W uzasadnionych przypadkach dostęp do środków technicznych oraz pomoc techniczną zapewnia się w miejscu zamieszkania albo w miejscu pobytu osoby z niepełnosprawnością zgodnie z wnioskiem tej osoby.

Art. 88. Asystentem osobistym nie może być osoba, która jest:

1) wstępnym, zstępnym, krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia lub małżonkiem osoby uprawnionej do asystencji osobistej;

2) wstępnym, zstępnym, krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia małżonka osoby uprawnionej do asystencji osobistej;

3) zięciem, synową, macochą lub ojczymem osoby uprawnionej do asystencji osobistej;

4) osobą wspólnie gospodarującą lub pozostającą w faktycznym pożyciu z osobą uprawnioną do asystencji osobistej;

5) osobą pozostającą w stosunku przysposobienia z osobą uprawnioną do asystencji osobistej;

6) osobą pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec osoby uprawnionej do asystencji osobistej;

7) osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, w którym osoba uprawniona do asystencji osobistej przebywa;

8) dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której osoba uprawniona do asystencji osobistej przebywa;

9) osobą zatrudnioną w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w których osoba uprawniona do asystencji osobistej przebywa;

10) osobą zatrudnioną do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, o której mowa w art. 57 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która sprawuje tę opiekę nad osobą uprawnioną do asystencji osobistej;

11) osobą sprawującą wobec osoby uprawnionej do asystencji osobistej funkcję rodziny wspierającej, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, lub rodziny pomocowej, o której mowa w art. 74 tej ustawy.

Art. 89. Realizator zawiera kontrakt z osobą uprawnioną do asystencji osobistej oraz wybranym asystentem osobistym.

Art. 90. W czasie gdy użytkownik przebywa w podmiocie, o którym mowa w art. 51 ust. 1, lub korzysta z usług podmiotu, o którym mowa w art. 52 ust. 1, a asystent osobisty jest w nim zatrudniony, asystent ten nie może świadczyć asystencji osobistej wobec tego użytkownika.

Art. 91. Użytkownik ma prawo korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu, w okresie, w którym przysługuje prawo do asystencji osobistej określone w decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej.

Art. 92. W przypadku korzystania ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego w tym samym czasie, godziny świadczenia asystencji osobistej przez każdego z asystentów osobistych są liczone osobno.

Art. 93. 1. W przypadku nieobecności asystenta osobistego, zgłoszonej realizatorowi niepóźniej niż w terminie 30 dni roboczych przed dniem nieobecności, realizator przedstawia użytkownikowi co najmniej dwóch kandydatów na asystenta osobistego, po uprzednim uzyskaniu ich zgody.

2. W przypadku nieobecności asystenta osobistego, zgłoszonej realizatorowi później niż w terminie 30 dni roboczych przed dniem jego nieobecności, realizator przedstawia użytkownikowi co najmniej jednego kandydata na asystenta osobistego, po uprzednim uzyskaniu jego zgody.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli użytkownik wskaże wybranego przez siebie asystenta osobistego.

4. W przypadku nieobecności asystenta osobistego, o której mowa w ust. 2, trwającej dłużej niż 30 dni użytkownik może:

1) dokonać wyboru asystenta osobistego albo

2) złożyć realizatorowi wniosek o przedstawienie co najmniej dwóch kandydatów na asystenta osobistego, po uprzednim uzyskaniu ich zgody.

5. Niedokonanie wyboru lub brak akceptacji przez użytkownika kandydata, o którym mowa w ust. 1, 2 i ust. 4 pkt 2, oznacza rezygnację z zastępstwa.

6. Do zapewnienia zastępstwa przepisy art. 86 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 94. 1. Użytkownikowi przysługuje prawo do korzystania z doradztwa wzajemnego w wymiarze niewiększym niż 5 godzin w każdym półroczu roku kalendarzowego.

2. Doradcą wzajemnym może być:

1) osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do niepełnosprawności użytkownika, posiadająca co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w zakresie korzystania z asystencji osobistej w wymiarze co najmniej średnio 30 godzin miesięcznie lub

2) osoba stale wspierająca, posiadająca co najmniej dwuletnie udokumentowane doświadczenie we wspieraniu osoby z niepełnosprawnością w wymiarze co najmniej średnio 30 godzin miesięcznie

– która ukończyła szkolenie dla doradców wzajemnych.

Rozdział 11
Raport ze świadczenia asystencji osobistej

Art. 95. 1. Asystent osobisty sporządza raport ze świadczenia asystencji osobistej, zwany dalej „raportem”, w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

2. Raport zawiera:

1) imiona i nazwiska użytkownika oraz asystenta osobistego;

2) oznaczenie kontraktu, na którego podstawie asystencja osobista jest świadczona;

3) wskazanie miesiąca, którego dotyczy raport;

4) informację o dniach i godzinach świadczenia asystencji osobistej w danym miesiącu;

5) informację o wykorzystanym płatnym czasie wolnym w danym miesiącu;

6) inne informacje niezbędne do ustalenia wynagrodzenia asystenta osobistego.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 5, są wprowadzane do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia świadczenia asystencji osobistej lub wykorzystania płatnego czasu wolnego.

4. Asystent osobisty przesyła użytkownikowi do zatwierdzenia raport w terminie do 2. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym asystencja osobista była świadczona.

5. Użytkownik zatwierdza raport albo wprowadza do raportu poprawki w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, w terminie do 5. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym asystencja osobista była świadczona.

6. W przypadku wprowadzenia poprawek do raportu przez użytkownika asystent osobisty w terminie do 7. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym asystencja osobista była świadczona, zatwierdza poprawki albo odmawia ich zatwierdzenia.

7. W przypadku odmowy zatwierdzenia poprawek przez asystenta osobistego koordynator asystencji osobistej w terminie do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym asystencja osobista była świadczona, podejmuje czynności wyjaśniające, dokonuje koniecznej zmiany w raporcie i zatwierdza go w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

8. W przypadku gdy użytkownik lub asystent osobisty nie wywiążą się z obowiązków, o których mowa w ust. 1, 4, 5 i 6, realizator wzywa użytkownika lub asystenta osobistego do ich wykonania w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania.

9. W przypadku niewykonania czynności w terminie wskazanym w wezwaniu, o którym mowa w ust. 8, realizator podejmuje czynności wyjaśniające, dokonuje koniecznej zmiany i zatwierdza raport w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

10. Realizator wypłaca wynagrodzenie asystentowi osobistemu w terminie do 5 dni od dnia zatwierdzenia raportu.

11. Wynagrodzenie za miesiąc grudzień danego roku realizator może wypłacić asystentowi osobistemu do 31 grudnia tego roku, na podstawie oświadczenia asystenta osobistego, z uwzględnieniem planowanej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 7.

Rozdział 12

Finansowanie asystencji osobistej i zadania władz publicznych związane z asystencją osobistą

Art. 96. Asystencja osobista oraz koszty jej obsługi są finansowane z budżetu państwa.

Art. 97. 1. Powiat jest obowiązany zapewnić asystencję osobistą w obszarze swojej właściwości terytorialnej.

2. Organizacja i realizacja asystencji osobistej są wykonywane przez powiat jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

3. Koszty obsługi zadania zleconego wynoszą 4 % przekazanej należnej dotacji na asystencję osobistą, obejmującej środki na wypłaty wynagrodzeń asystentów osobistych wraz z należnymi składkami i wpłatami realizatora, niewięcej niż 216 zł na użytkownika miesięcznie.

4. Środki otrzymane na obsługę realizacji asystencji osobistej przez podmioty, o których mowa w art. 60 ust. 1, albo środki otrzymane na obsługę realizacji asystencji osobistej przez gminy wynoszą 2 % przekazanej należnej dotacji na asystencję osobistą, obejmującej środki na wypłaty wynagrodzeń asystentów osobistych wraz z należnymi składkami i wpłatami realizatora, niewięcej niż 108 zł na użytkownika miesięcznie.

5. Środki, o których mowa w ust. 4, są finansowane w ramach kosztów obsługi określonych w ust. 3.

Art. 98. 1. Koszty utworzenia, rozbudowy, dostosowania, udostępniania i utrzymania systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, oraz koszty zadania, o którym mowa w art. 18 ust. 1, są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1, obejmują również koszty wynagrodzeń wraz z pochodnymi.

Art. 99. 1. Powiat informuje o sposobie realizacji asystencji osobistej:

1) w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2;

2) na stronie internetowej powiatu;

3) w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Sposób realizacji, o którym mowa w ust. 1, może ulec zmianie w przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności. Powiat niepóźniej niż na 7 miesięcy przed zmianą sposobu realizacji asystencji osobistej informuje o tej zmianie w sposób, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku planowanego powierzania realizacji asystencji osobistej podmiotom, o których mowa w art. 59 ust. 2 pkt 1, informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują co najmniej dane, o których mowa w ust. 8 pkt 1–4 i ust. 9.

4. Jeżeli wskutek okoliczności, których powiat nie mógł przewidzieć mimo zachowania należytej staranności, zachowanie terminu, o którym mowa w ust. 2, uniemożliwiłoby zapewnienie asystencji osobistej albo zachowanie ciągłości jej realizacji o zmianie sposobu realizacji asystencji osobistej powiat informuje niezwłocznie wraz z uzasadnieniem. W takim

przypadku nie stosuje się również terminu, o którym mowa w ust. 5, a termin, o którym mowa w ust. 11, nie może być krótszy niż 21 dni.

5. Powiat, niepóźniej niż na 6 miesięcy przed powierzeniem realizacji asystencji osobistej:

1) zawiera porozumienie z gminą na realizowanie asystencji osobistej, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 2, lub

2) ogłasza otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji asystencji osobistej podmiotom wpisanym do Rejestru realizatorów, zwany dalej „konkursem".

6. Konkurs może dotyczyć realizacji asystencji osobistej na terenie jednej albo większej liczby gmin.

7. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do konkursu stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

8. Ogłoszenie o konkursie zawiera:

1) określenie gminy albo gmin, na terenie których powiat planuje powierzyć realizację asystencji osobistej;

2) rodzaj i zakres zadań w ramach asystencji osobistej przewidzianych do realizacji;

3) wskazanie okresu, na który planowane jest powierzenie zadania;

4) szacunkową liczbę użytkowników, dla których powiat planuje powierzyć realizację asystencji osobistej;

5) szacowaną wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania;

6) miejsce i termin składania ofert;

7) kryteria oceny ofert;

8) termin rozstrzygnięcia konkursu;

9) termin i sposób ogłoszenia wyników konkursu.

9. Ogłoszenie o konkursie może określać:

1) liczbę podmiotów, którym powiat planuje powierzyć realizację asystencji osobistej;

2) czy konkurs obejmuje powierzenie realizacji asystencji osobistej:

   a) dla wszystkich użytkowników, którym asystencja osobista ma być zapewniana na terenie gminy albo gmin objętych ogłoszeniem, albo

   b) dla użytkowników wyodrębnionych ze względu na cechy określone w art. 60 ust. 5.

10. Oferta złożona w konkursie zawiera:

1) deklarowaną liczbę użytkowników, dla których realizator będzie realizował asystencję osobistą;

2) inne informacje wynikające z warunków określonych w ogłoszeniu o konkursie.

11. Termin składania ofert nie może być krótszy niż 30 dni od dnia ogłoszenia konkursu.

12. Rozstrzygnięcie konkursu następuje w terminie 45 dni kalendarzowych od dnia upływu zakończenia składania ofert.

13. Powierzenie realizacji asystencji osobistej następuje na okres niekrótszy niż 3 lata.

14. Starosta powiatu zawiera z realizatorem, którego oferta została wybrana, umowę powierzenia na realizację zadania publicznego w zakresie realizowania asystencji osobistej.

15. Umowa, o której mowa w ust. 14, zawierana jest w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

16. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór umowy, o której mowa w ust. 14, oraz wzór sprawozdania z realizacji zadania publicznego, o którym mowa w ust. 14, uwzględniając potrzebę:

1) zapewnienia jednolitych warunków powierzania realizacji asystencji osobistej;

2) przejrzystego i jednoznacznego określenia praw i obowiązków stron umowy, wymagań wobec realizatora oraz dopasowanego do specyfiki asystencji osobistej zakresu sprawozdań;

3) efektywnego przekazywania środków oraz zapewnienia płynności finansowania realizacji asystencji osobistej.

17. Kwota na jaką zostanie rozstrzygnięty konkurs może różnić się od szacowanej kwoty środków, jaka została wskazana w ogłoszeniu, jeśli w terminie składania ofert liczba użytkowników oraz wysokość środków niezbędnych do zapewnienia im asystencji osobistej, na terenie gminy lub gmin objętych konkursem uległa zmianie.

18. Informacja, o której mowa w ust. 1, stanowi podstawę uzgodnienia zakresu powierzenia realizowania asystencji osobistej, w tym liczby użytkowników i okresu powierzenia.

19. W porozumieniu, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 2, określa się zakres powierzenia realizowania asystencji osobistej, w tym liczbę użytkowników i okres powierzenia.

20. Porozumienie, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 2, zawierane jest w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

Art. 100. Powiat może rozwiązać ze skutkiem natychmiastowym umowę, o której mowa w art. 99 ust. 14, w przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia warunków realizacji asystencji osobistej przez realizatora.

Art. 101. 1. W przypadku realizowania asystencji osobistej przez powiat w sposób określony w art. 59 ust. 2 pkt 1, powiat niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 7 dni od dnia podpisania umowy z realizatorem, zamieszcza informację o realizatorze, warunkach realizacji asystencji osobistej oraz okresie jej realizacji:

1) w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2;

2) na stronie internetowej powiatu;

3) w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Podmioty, którym powierzono realizację zadania z zakresu asystencji osobistej, są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji asystencji osobistej zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

Art. 102. 1. Wojewoda sporządza sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu asystencji osobistej na terenie województwa za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku i przekazuje je ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za który jest przekazywane sprawozdanie.

2. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu asystencji osobistej są przekazywane na formularzu elektronicznym udostępnionym przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 103. 1. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych:

1) organizuje:
   a) szkolenia dla kandydatów na członków Składu oraz egzamin kwalifikacyjny na członka Składu,
   b) szkolenia dla asystentów osobistych obejmujące szkolenia ogólne, instruktaż specjalistyczny, szkolenia uzupełniające oraz szkolenie z zakresu pierwszej pomocy i szkolenie z zakresu ewakuacji osób z niepełnosprawnościami,
   c) szkolenia dla koordynatorów asystencji osobistej,
   d) szkolenia uzupełniające dla superwizorów asystencji osobistej oraz egzamin i egzamin poprawkowy dla superwizorów asystencji osobistej,
   e) szkolenia dla doradców wzajemnych,
   f) szkolenia dla osób uprawnionych do asystencji osobistej;
2) zapewnia:
   a) doradztwo wzajemne dla użytkowników,
   b) superwizję asystencji osobistej;
3) nadzoruje wykonywanie zadań wynikających z ustawy;
4) wprowadza do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, informacje o przeprowadzonych szkoleniach oraz instruktażach specjalistycznych, o których mowa w pkt 1 lit. b, c oraz f;
5) wnioskuje do właściwych wojewodów o przeprowadzenie kontroli realizatorów oraz powiatów;
6) prowadzi analizę organizowania, realizacji i świadczenia asystencji osobistej;
7) udziela wyjaśnień oraz wytycznych w zakresie stosowania przepisów dotyczących asystencji osobistej;
8) prowadzi działania promocyjne, edukacyjne i informacyjne dotyczące asystencji osobistej oraz przeprowadza badania i ekspertyzy w tym zakresie.

2. Organizacja szkoleń dla kandydatów na członków Składu oraz egzaminu kwalifikacyjnego na członków Składu odbywa się we współpracy z wojewodami.

3. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 3–8, są finansowane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, są finansowane z Funduszu Solidarnościowego.

5. Realizację zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b–f, pkt 2, 4, 6 i 8, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych może zlecić organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy, prowadzącym działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

6. Zlecenie realizacji zadań, o którym mowa w ust. 5, następuje w drodze konkursu ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 793, 1347 i 1542).

7. Do zlecenia realizacji zadań, o którym mowa w ust. 5, finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego, stosuje się odpowiednio przepisy art. 14, art. 15 ust. 1, art. 17 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

8. Do środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadań wojewodów, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 13 ust. 12–14 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

9. Nadzór, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jest wykonywany przez:

1) monitoring realizacji zadań wynikających z ustawy;

2) inicjowanie lub przeprowadzanie kontroli realizacji zadań wynikających z ustawy.

10. Monitoring, o którym mowa w ust. 9 pkt 1, obejmuje kontrolę:

1) zgodności przyznawania prawa do asystencji osobistej z przepisami prawa;

2) prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów i procedur postępowania w sprawach dotyczących przyznawania prawa do asystencji osobistej;

3) decyzji przyznających prawo do asystencji osobistej.

11. W przypadku stwierdzenia, że decyzja przyznająca prawo do asystencji osobistej została wydana niezgodnie z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych może wystąpić do właściwego Zespołu o wszczęcie postępowania o:

1) stwierdzenie nieważności decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej;

2) uchylenie decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej.

12. O wszczęciu postępowania, o którym mowa w ust. 11, przewodniczący Zespołu zawiadamia osobę uprawnioną do asystencji osobistej.

13. Po przeprowadzeniu postępowania Zespół wydaje decyzję.

14. Od decyzji, o której mowa w ust. 13, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

15. Nadzór, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w imieniu Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, realizują upoważnione przez niego osoby posiadające wiedzę niezbędną do przeprowadzania kontroli. Upoważnienie jest wydawane na czas określony, niedłuższy niż 2 lata.

Art. 104. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, zakres szkoleń i liczbę godzin szkoleń osób uprawnionych do asystencji osobistej, koordynatorów asystencji osobistej i doradców wzajemnych oraz minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia, mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji między użytkownikiem a asystentem osobistym, przygotowania koordynatorów asystencji osobistej do wykonywania zadań oraz doradców wzajemnych do świadczenia doradztwa wzajemnego, a także konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu realizacji tych zadań i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Art. 105. Rada Ministrów składa co 3 lata Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 czerwca, sprawozdanie z realizacji ustawy.

Rozdział 13

Kontrola realizacji asystencji osobistej

Art. 106. 1. Kontrola realizacji zadań w zakresie asystencji osobistej jest przeprowadzana przez wojewodę na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 158).

2. Kontrola, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:

1) zgodność realizacji asystencji osobistej z przepisami prawa;

2) jakość i dostępność asystencji osobistej;

3) prawidłowość wydatkowania środków publicznych.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 1, przeprowadzana jest nierzadziej niż raz na 2 lata.

Art. 107. 1. Powiat kontroluje wykonywanie umowy, o której mowa w art. 99 ust. 14, przez podmiot, o którym mowa w art. 59 ust. 2 pkt 1, na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2. Powiat może przeprowadzać kontrole realizacji asystencji osobistej przez podmiot, o którym mowa w art. 59 ust. 2, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 2, przeprowadzana jest nierzadziej niż raz na 2 lata.

Rozdział 14

Administracyjne kary pieniężne

Art. 108. 1. Realizator, który z przyczyn leżących po jego stronie:

1) nie zapewnia użytkownikowi realizacji asystencji osobistej zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 7,

2) nie prowadzi w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, ewidencji płatnego czasu wolnego i innych nieobecności zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 11,

3) nie wypłaca wynagrodzenia asystenta osobistego w terminie, o którym mowa w art. 95 ust. 10,

4) nie przypisuje użytkownikowi koordynatora asystencji osobistej przez okres dłuższy niż 21 dni,

5) nie zapewnia zastępstwa za asystenta osobistego w przypadku jego nieobecności spowodowanej w szczególności chorobą, płatnym czasem wolnym albo innymi okolicznościami uniemożliwiającymi świadczenie asystencji osobistej, jeżeli brak zastępstwa trwał dłużej niż 14 kolejnych dni kalendarzowych oraz dotyczył w danym miesiącu kalendarzowym więcej niż 2 % użytkowników objętych kontraktami zawartymi przez realizatora

– podlega administracyjnej karze pieniężnej w wysokości od 2000 zł do 200 000 zł.

2. Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, nakłada wojewoda w drodze decyzji administracyjnej.

3. Od decyzji, o której mowa w ust. 2, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Administracyjna kara pieniężna stanowi dochód budżetu państwa i jest uiszczana na rachunek bankowy urzędu wojewódzkiego, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja nakładająca administracyjną karę pieniężną stała się ostateczna.

5. Administracyjna kara pieniężna podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 15

Zmiany w przepisach

Art. 109. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.[2)]) w art. 21 w ust. 1 po pkt 114 dodaje się pkt 114a w brzmieniu:

„114a) wartość świadczeń użytkownika korzystającego z asystencji osobistej otrzymanych na podstawie ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556);”.

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2026 r. poz. 779, 846, 1079, 1098, 1123, 1287, 1347, 1354, 1371, 1541 i 1542.

Art. 110. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 380 oraz z 2026 r. poz. 1123) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a w ust. 4 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) asystentach osobistych – należy przez to rozumieć asystentów osobistych, o których mowa w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556);”;

2) w art. 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do ulgi 95 % przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych, jest uprawniony przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji, a także asystent osobisty towarzyszący w podróży osobie, na rzecz której świadczy asystencję osobistą.”.

Art. 111. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 884 i 1102) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6b[3] po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Osoba, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556), której przyznano prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 18. roku życia, może złożyć wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia po ukończeniu 16. roku życia.”;

2) w art. 6d ust. 4e otrzymuje brzmienie:

„4e. Dane gromadzone w systemie w bazach danych prowadzonych przez powiatowe zespoły albo wojewódzkie zespoły udostępnia się wojewódzkim zespołom w celu weryfikacji danych osób ubiegających się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w zakresie posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności oraz podaniem okresu, na który zostało wydane lub w celu weryfikacji danych osób ubiegających się o wydanie decyzji przyznającej prawo do asystencji osobistej, o której mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Przepisy ust. 4b–4d stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 34 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Pełnomocnik realizuje również zadania określone w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.”.

Art. 112. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1474) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w pkt 2 w lit. ze średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. zf w brzmieniu:

„zf) realizator, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556) – w stosunku do asystentów osobistych, o których mowa w art. 2 pkt 2 tej ustawy, świadczących asystencję osobistą na podstawie kontraktu, o którym mowa w art. 2 pkt 4 tej ustawy;”;

2) w art. 6 po ust. 4c dodaje się ust. 4d w brzmieniu:

„4d. Asystenci osobiści świadczący asystencję osobistą na podstawie kontraktu, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu na zasadach określonych dla:

1) zleceniobiorców;

2) osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą.”;

3) w art. 13 po pkt 2a dodaje się pkt 2b i 2c w brzmieniu:

„2b) asystenci osobiści świadczący asystencję osobistą na podstawie kontraktu, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, podlegający ubezpieczeniom na zasadach określonych dla zleceniobiorców – od dnia oznaczonego w kontrakcie jako dzień rozpoczęcia świadczenia asystencji osobistej do dnia rozwiązania albo wygaśnięcia kontraktu, z wyłączeniem okresu, w którym asystencja osobista nie jest świadczona, o którym mowa w art. 50 ust. 1 tej ustawy;

2c) asystenci osobiści świadczący asystencję osobistą na podstawie kontraktu, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, podlegający ubezpieczeniom na zasadach określonych dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą – od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone na podstawie art. 36aa, przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców albo okresu, w którym asystencja osobista nie jest świadczona, o którym mowa w art. 50

ust. 1 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, jeżeli asystencja osobista była jedynym przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej;”.

Art. 113. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2026 r. poz. 1263, 1270, 1446 i 1509) w art. 43:

1) w ust. 1 po pkt 23 dodaje się pkt 23a w brzmieniu:

„23a) usługi, o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556), inne niż wymienione w pkt 23, oraz dostawę towarów ściśle z tymi usługami związaną;”;

2) w ust. 17a po wyrazie „23” dodaje się wyraz „ , 23a”.

Art. 114. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 1315) w art. 12 w ust. 7 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) asystentów osobistych, o których mowa w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556), towarzyszących osobom, na rzecz których świadczą asystencję osobistą.”.

Art. 115. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.[3)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 66 w ust. 1 po pkt 28d dodaje się pkt 28e w brzmieniu:

„28e) asystenci osobiści, w rozumieniu ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556), nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, z wyłączeniem asystentów osobistych użytkowników, wobec których asystencja osobista nie jest świadczona na podstawie art. 50 ust. 1 tej ustawy;”;

2) w art. 73 po pkt 10c dodaje się pkt 10d w brzmieniu:

„10d) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28e, powstaje z dniem oznaczonym w kontrakcie jako dzień rozpoczęcia wykonywania asystencji osobistej, a wygasa z dniem rozwiązania albo wygaśnięcia kontraktu, z wyłączeniem okresu, w którym asystencja osobista nie jest świadczona na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami;”;

3) w art. 75 po ust. 11a dodaje się ust. 11b w brzmieniu:

„11b. Osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28e, zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego realizator w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami – w przypadku zawarcia kontraktu w rozumieniu art. 2 pkt 4 tej ustawy.”;

4) w art. 81 w ust. 8 po pkt 9d dodaje się pkt 9e w brzmieniu:

„9e) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28e, jest kwota odpowiadająca wysokości wynagrodzenia tych osób, pobieranego z tytułu świadczenia osobiście asystencji osobistej;”;

5) w art. 86 w ust. 1 po pkt 9a dodaje się pkt 9b w brzmieniu:

„9b) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28e, opłaca w przypadku zawarcia kontraktu w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami realizator w rozumieniu art. 2 pkt 7 tej ustawy;”.

Art. 116. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2026 r. poz. 1395) w art. 2 w ust. 1 w pkt 9 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) wydanie zaświadczenia potwierdzającego pełnienie funkcji asystenta osobistego, o którym mowa w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556).”.

Art. 117. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1447) w art. 50 w ust. 6 po pkt 4c dodaje się pkt 4d w brzmieniu:

„4d) realizacji asystencji osobistej i kosztów jej obsługi, o których mowa w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556);”.

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1537 i 1739 oraz z 2026 r. poz. 26, 203, 791, 972, 986, 1007, 1540 i 1542.

Art. 118. W ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848 oraz z 2026 r. poz. 986) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po ust. 2a dodaje się ust. 2b w brzmieniu:

„2b. Fundusz może wspierać działania Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w ustawie z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. 1556).”;

2) po art. 6aa dodaje się art. 6ab w brzmieniu:

„Art. 6ab. Środki Funduszu przeznacza się także na finansowanie zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w art. 103 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 22 października 2026 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.”;

3) w art. 8 w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) koszty utworzenia i funkcjonowania rejestru, o którym mowa w art. 16a ust. 1.”;

4) po art. 16 dodaje się art. 16a i art. 16b w brzmieniu:

„Art. 16a. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego tworzy w systemie teleinformatycznym rejestr służący do prowadzenia wykazu osób korzystających z asystencji osobistej w ramach programów, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 5.

2. Rejestr zawiera:

1) imię i nazwisko osoby korzystającej z asystencji osobistej;
2) numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby korzystającej z asystencji osobistej;
3) okres, na jaki przyznano asystencję osobistą;
4) nazwę podmiotu realizującego program;
5) numer identyfikacji podatkowej (NIP) lub REGON podmiotu realizującego program;
6) adres siedziby podmiotu realizującego program.

Art. 16b. 1. Podmioty realizujące programy, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 5, w zakresie asystencji osobistej są obowiązane do zamieszczenia i aktualizowania w rejestrze, o którym mowa w art. 16a ust. 1, informacji, o których mowa w art. 16a ust. 2, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, po uwierzytelnieniu przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725 oraz z 2026 r. poz. 252), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii uwierzytelniania, jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zamieszczana jest w terminie do 5 dni roboczych od dnia przyznania usług asystencji osobistej realizowanej w ramach programu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lub 5.”.

Rozdział 16

Przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące

Art. 119. 1. Do dnia 31 grudnia 2028 r. do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z zapewnieniem systemów teleinformatycznych, o których mowa w art. 6 ust. 1, nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

2. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

1) nazwę i adres siedziby zamawiającego;

2) datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;

3) opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;

4) cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia informacji;

5) okoliczności faktyczne uzasadniające udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych;

6) nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Art. 120. 1. Osoby, które ukończyły 18. rok życia do ukończenia 65. roku życia, posiadające ostateczną decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b[3] ustawy zmienianej w art. 111, w której poziom potrzeby wsparcia określono na poziomie co najmniej:

1) 90 pkt:

   a) mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do asystencji osobistej od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy,

   b) są uprawnione do asystencji osobistej od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 16 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy;

2) 85 pkt:

   a) mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do asystencji osobistej od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 17 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy,

   b) są uprawnione do asystencji osobistej od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 21 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy;

3) 80 pkt:

   a) mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do asystencji osobistej od dnia 1 września 2028 r.,

   b) są uprawnione do asystencji osobistej od dnia 1 stycznia 2029 r.

2. Osoby, które ukończyły 13. rok życia do ukończenia 18. roku życia, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2:

1) mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do asystencji osobistej od dnia 1 maja 2029 r.;

2) są uprawnione do asystencji osobistej od dnia 1 stycznia 2030 r.

3. Osoby, które przebywają w podmiotach, o których mowa w art. 51 ust. 1:

1) mogą złożyć wniosek o przyznanie prawa do asystencji osobistej od dnia 1 maja 2029 r.;

2) są uprawnione do asystencji osobistej od dnia 1 stycznia 2030 r.

Art. 121. Maksymalna miesięczna liczba godzin asystencji osobistej w przypadku osób, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, wynosi w:

1) 2028 r. – 200 godzin;

2) 2029 r. – 220 godzin.

Art. 122. Wnioski o przyznanie prawa do asystencji osobistej złożone:

1) do dnia 31 grudnia 2028 r. rozpatruje się niepóźniej niż w terminie 120 dni od dnia złożenia wniosku;

2) od dnia 1 stycznia 2029 r. do dnia 30 czerwca 2030 r. rozpatruje się niepóźniej niż w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku;

3) od dnia 1 lipca 2030 r. do dnia 30 czerwca 2031 r. rozpatruje się niepóźniej niż w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 123. Przepis art. 6b[3] ust. 3a ustawy zmienianej w art. 111 stosuje się od dnia 1 stycznia 2030 r.

Art. 124. 1. Do czasu uruchomienia systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, informacje, o których mowa w art. 99 ust. 1 i 2, powiat zamieszcza na stronie internetowej powiatu i w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. W zakresie realizacji asystencji osobistej na okres do dnia 31 grudnia 2029 r. nie stosuje się terminów, o których mowa w art. 99 ust. 11–13.

Art. 125. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie do dnia 31 grudnia 2030 r. dokonuje przeglądu funkcjonowania ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie, z uwzględnieniem wyników ewaluacji asystencji osobistej, niezależnych badań ewaluacyjnych oraz opinii osób z niepełnosprawnościami i organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

2. Przegląd, o którym mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności ocenę:

1) dostępności, jakości i ciągłości świadczenia asystencji osobistej;

2) adekwatności finansowania asystencji osobistej, w tym wysokości stawek godzinowych oraz kosztów obsługi;

3) zasadności i możliwości rozszerzenia prawa do asystencji osobistej na osoby, których poziom potrzeby wsparcia określono poniżej 80 punktów;

4) zasadności możliwości zapewnienia kontynuacji korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia;

5) wpływu asystencji osobistej na niezależne życie, aktywność społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami oraz sytuację osób stale wspierających.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, do dnia 30 września 2031 r., dokonuje analizy funkcjonowania asystencji osobistej w odniesieniu do osób, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2, w tym zasadności objęcia prawem do asystencji osobistej dzieci przed ukończeniem 13. roku życia, obejmującej możliwy wpływ asystencji osobistej świadczonej osobom, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2, na:

1) zwiększenie ich samostanowienia i możliwości realizacji niezależnego życia;

2) proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej tych osób;

3) aktywność zawodową, sytuację społeczno-ekonomiczną oraz jakość życia ich rodzin, w szczególności osób stale wspierających.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego sporządza sprawozdanie z przeglądu, o którym mowa w ust. 1, oraz z analizy, o której mowa w ust. 3, zawierające rekomendacje dotyczące ewentualnych działań korygujących, w tym zmian ustawowych.

5. Projekt sprawozdania z przeglądu, o którym mowa w ust. 1, obejmujący projekt rekomendacji, podlega konsultacjom publicznym.

6. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedstawia Radzie Ministrów oraz ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego tego ministra w terminie do dnia 31 grudnia 2031 r.

Art. 126. W okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy funkcję koordynatora asystencji osobistej może pełnić również osoba, która posiada co najmniej wykształcenie średnie albo średnie branżowe oraz:

1) posiada co najmniej półroczne udokumentowane doświadczenie w koordynowaniu pracy zawodowej lub wolontariackiej zespołu liczącego więcej niż 5 osób albo

2) posiada co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w pracy z osobami z niepełnosprawnościami.

Art. 127. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nieodpłatnie udostępni wojewodom system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, niepóźniej niż 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

Art. 128. 1. Do dnia 31 grudnia 2029 r. asystentem osobistym może być osoba niespełniająca warunków, o których mowa w art. 27 pkt 6, jeżeli:

1) została wybrana na asystenta osobistego przez osobę uprawnioną do asystencji osobistej, zgodnie z przepisem art. 86 ust. 1 pkt 1, lub

2) kształci się w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych, o których mowa w art. 27 pkt 6 lit. a.

2. Przepisu art. 37 ust. 2 nie stosuje się w zakresie niespełniania przez osoby, o których mowa w ust. 1, warunku, o którym mowa w art. 27 pkt 6.

3. Wojewoda zamieszcza w Rejestrze asystentów informację o braku spełnienia przez asystenta osobistego warunków, o których mowa w art. 27 pkt 6, ze wskazaniem braku spełnienia kwalifikacji lub doświadczenia.

4. W przypadku braku spełnienia warunków, o których mowa w art. 27 pkt 6, w terminie do 31 grudnia 2029 r., wojewoda wykreśla asystenta osobistego z Rejestru asystentów.

5. Do wykreślenia, o którym mowa w ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 40 ust. 3.

6. Osób, o których mowa w ust. 1, nie bierze się pod uwagę przy ocenie spełnienia warunku, o którym mowa w art. 60 ust. 2 pkt 5 lit. a.

Art. 129. 1. W okresie od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 5 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa 14 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy:

1) Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych udostępnia wzór wniosku o wpis do Rejestru realizatorów w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;

2) organizacja albo podmiot, o których mowa w art. 60 ust. 1, składa do wojewody właściwego ze względu na siedzibę tej organizacji albo podmiotu, w formie elektronicznej, wniosek o wpis do Rejestru realizatorów;

3) Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych prowadzi Rejestr realizatorów w formie wykazu w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Wojewoda w terminie 3 dni roboczych przekazuje Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych ostateczną decyzję o:

1) wpisie do Rejestru realizatorów wraz z wnioskiem organizacji albo podmiotu;

2) wykreśleniu z Rejestru realizatorów.

3. Przekazanie decyzji oraz wniosków, o których mowa w ust. 2, następuje niepóźniej niż do 20. dnia ostatniego miesiąca okresu, o którym mowa w ust. 1.

4. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wpisuje realizatora do wykazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania decyzji, o której mowa w ust. 2.

5. Realizator powiadamia Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych o każdej zmianie danych zawartych we wniosku o wpis do Rejestru realizatorów niezwłocznie, niepóźniej niż w terminie 14 dni od dnia zaistnienia tej zmiany.

6. Decyzja, o której mowa w ust. 2, nieprzekazana do Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w terminie, o którym mowa w ust. 2 lub 3, wraz z wnioskiem organizacji albo podmiotu, jest niezwłocznie przekazywana przez wojewodę Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, w formie określonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w celu wpisu realizatora do Rejestru realizatorów w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

7. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wpisuje realizatora do Rejestru realizatorów w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, w terminie 7 dni od dnia otrzymania decyzji, o której mowa w ust. 6.

8. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, niepóźniej niż 25. dnia ostatniego miesiąca okresu, o którym mowa w ust. 1, przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w formie uzgodnionej z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, w celu uzupełnienia Rejestru realizatorów w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje uzupełnienia niepóźniej niż ostatniego dnia tego okresu.

Art. 130. 1. Koszty obsługi zadania zleconego, o którym mowa w art. 97 ust. 3, wynoszą w roku:

1) 2028 – 5,5 %, niewięcej niż 247,5 zł na użytkownika miesięcznie,

2) 2029 – 5 %, niewięcej niż 239,8 zł na użytkownika miesięcznie,

3) 2030 – 5 %, niewięcej niż 254,9 zł na użytkownika miesięcznie,

4) 2031 – 4 %, niewięcej niż 213,6 zł na użytkownika miesięcznie

– przekazanej należnej dotacji na asystencję osobistą, obejmującej środki na wypłaty wynagrodzeń asystentów osobistych wraz z należnymi składkami i wpłatami realizatora.

2. Środki przekazane na realizację asystencji osobistej, o których mowa w art. 97 ust. 4, przez podmioty, o których mowa w art. 60 ust. 1, albo gminy, wynoszą w roku:

1) 2028 – 3 %, niewięcej niż 135,0 zł na użytkownika miesięcznie,

2) 2029 – 3 %, niewięcej niż 143,9 zł na użytkownika miesięcznie,

3) 2030 – 3 %, niewięcej niż 153,0 zł na użytkownika miesięcznie,

4) 2031 – 2 %, niewięcej niż 106,8 zł na użytkownika miesięcznie

– przekazanej należnej dotacji na asystencję osobistą, obejmującej środki na wypłaty wynagrodzeń asystentów osobistych wraz z należnymi składkami i wpłatami realizatora.

Art. 131. 1. W 2027 r. i 2028 r. środki Funduszu Solidarnościowego, o którym mowa w ustawie zmienianej w art. 118, mogą być przeznaczone także na finansowanie zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, o których mowa w art. 103 ust. 1 pkt 8.

2. W 2027 r. i 2028 r. środki Funduszu Solidarnościowego, o którym mowa w ustawie zmienianej w art. 118, mogą być przeznaczone także na finansowanie zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w związku z zapewnieniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1.

Art. 132. 1. W latach 2027–2036 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy wynosi 1 262,0 mln zł, z tego:

1) w części 44 – Zabezpieczenie społeczne w:

   a) 2027 r. – 8,6 mln zł,

   b) 2028 r. – 11,5 mln zł,

   c) 2029 r. – 11,7 mln zł,

   d) 2030 r. – 13,1 mln zł,

   e) 2031 r. – 12,4 mln zł,

   f) 2032 r. – 12,8 mln zł,

   g) 2033 r. – 13,1 mln zł,

   h) 2034 r. – 13,4 mln zł,

   i) 2035 r. – 13,8 mln zł,

   j) 2036 r. – 14,1 mln zł;

2) w części 85 – Województwa w:

   a) 2027 r. – 50,8 mln zł,

   b) 2028 r. – 84,2 mln zł,

c) 2029 r. – 69,5 mln zł,

d) 2030 r. – 73,6 mln zł,

e) 2031 r. – 77,0 mln zł,

f) 2032 r. – 81,5 mln zł,

g) 2033 r. – 82,5 mln zł,

h) 2034 r. – 82,4 mln zł,

i) 2035 r. – 94,5 mln zł,

j) 2036 r. – 94,2 mln zł;

3) w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych w:

a) 2027 r. – 15,5 mln zł,

b) 2028 r. – 197,6 mln zł,

c) 2029 r. – 15,8 mln zł,

d) 2030 r. – 16,0 mln zł,

e) 2031 r. – 16,3 mln zł,

f) 2032 r. – 16,5 mln zł,

g) 2033 r. – 16,9 mln zł,

h) 2034 r. – 17,3 mln zł,

i) 2035 r. – 17,5 mln zł,

j) 2036 r. – 17,9 mln zł.

2. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący, polegający na obniżeniu kosztów realizacji zadań wynikających z ustawy.

3. Organem właściwym do monitorowania wykorzystania limitów wydatków, o których mowa w ust. 1, oraz dokonania oceny wykorzystania danego limitu według stanu na koniec każdego roku jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Organami właściwymi do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2, są w zakresie:

1) części budżetowej 44 – Zabezpieczenie społeczne – minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego;

2) części budżetowej 85 – Województwa – wojewodowie;

3) części budżetowej 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 17
Przepis końcowy

Art. 133. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 2–5, które wchodzą w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia;

2) art. 6 ust. 1 pkt 2 oraz art. 7 ust. 2–7, które wchodzą w życie po upływie 14 miesięcy od dnia ogłoszenia;

3) art. 59–68 oraz art. 99, które wchodzą w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 5 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *K. Nawrocki*